

Японското бедствие прерасна в световен борсов срив

Преразгледайте проекта АЕЦ “Белене”

Гюнтер Йотингер, еврокомисар по енергетика, след аварията във Фукушима

Шари

BONNIER

pari.bg

Сряда

16 март 2011, брой 51 (5110)

USD/BGN: 1.40896

▲ +0.46%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.38840

▼ -0.46%

Българска народна банка

Sofix: 424.69

▼ -2.10%

Българска фондова борса

BG40: 127.94

▼ -1.43%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

” Като цяло ситуацията в България не е благоприятна за нови инвестиции във ВЕИ проекти

Фулвио Конти,
генерален директор на Enel

Enel напуска България

След като договори продажбата на мажоритарния си дял в ТЕЦ “Марица Изток 3” за 230 млн. EUR, италианският енергиен гигант вече търси и купувач за ветроенергийния си парк край Шабла ▶ 11

Новини ▶ 6

Договорите с телекомите вече ще са безсрочни

Поправки в Закона за електронните съобщения ще прекратят възможността за автоматично подновяване

Тема на деня

▶ 8-9

По-високи сеизмични изисквания ще оскъпят жилищното строителство

Интервю ▶ 21

Банките търсят за клиенти все по-сигурни фирми

Емил Ангелов, зам. гл. изп. директор на Банка Пиреос България

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш Стив Джобс

Главният изпълнителен директор на американската компания Apple Стив Джобс е в болничен за неопределено време, но това не попречи на компанията да успее да продаде 1 млн. броя от новата версия iPad 2 само за три дни и така да постави абсолютен рекорд. На първата версия iPad ѝ отне цели 28 дни, за да достигне милион продадени бройки.

Губещ Емилия Миланова

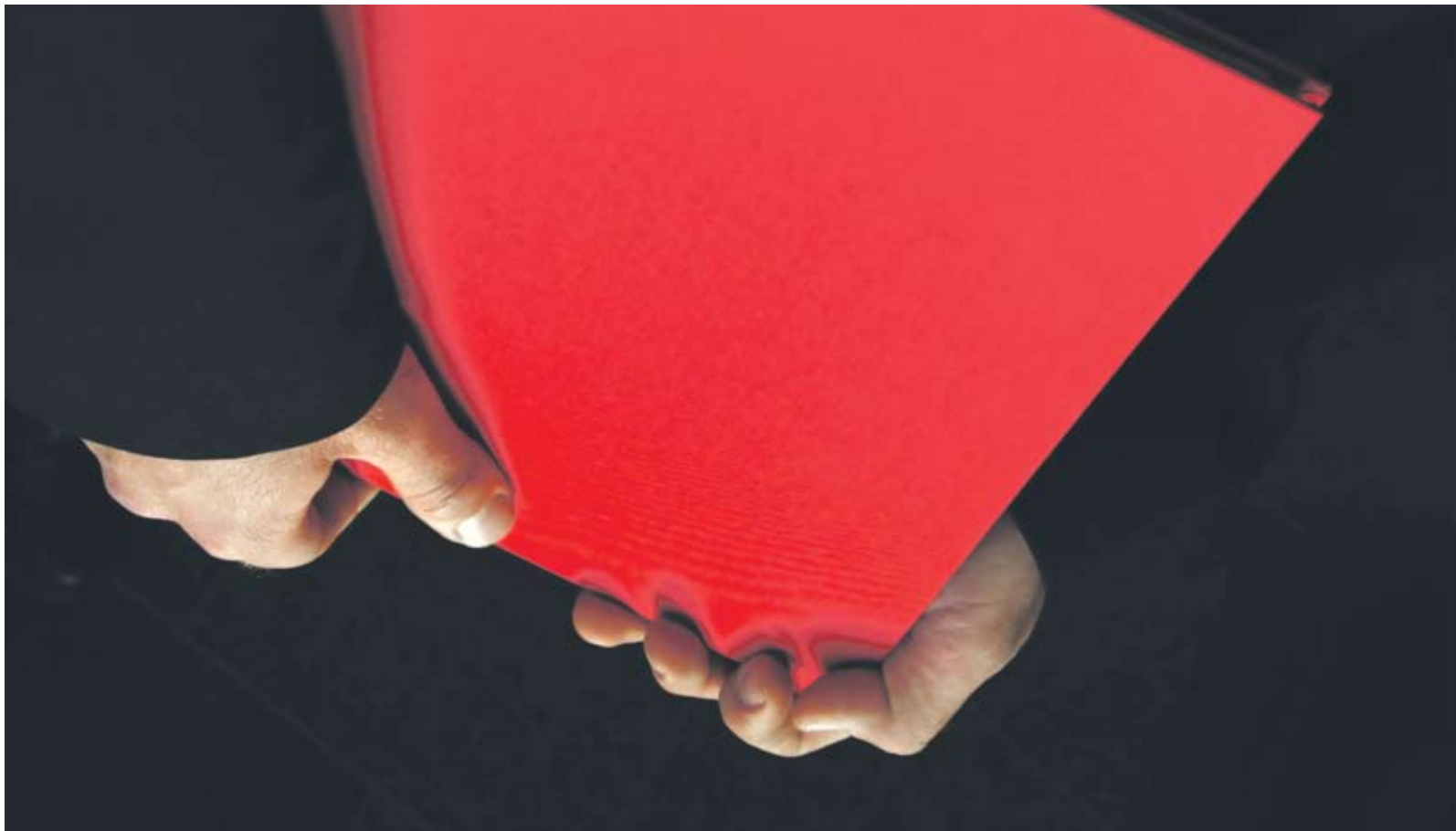
Председателят на съвета на директорите на Пощенска банка Емилия Миланова ще се оттегли от заемания от нея пост. Причината е в предстояща промяна на структурата на корпоративно управление на Пощенска банка - от едностепенна - съвет на директорите, към двустепенна система на управление. Банката ще се ръководи от два отделни органа - надзорен съвет и управителен съвет.

Мнения

► По темата "Как да си направим несвободен пазар". Високи цени на горивата - "Лукойл" печели много повече. Оказа се, че цените на горивата може и да говорят. Цените у нас са сравними с тези в Европа, въпреки че акцизът е доста по-малък. Това означава, че разликата остава в "Лукойл". С високи производствени цени и бързо вдигане - бавно сваляне скубането е на макс. Освен това гържавата така е блокирала вноса на горива чрез Закона за митническите складове, че много малко фирми да може да конкурират с по-ниски цени. Това бе казано и по телевизията, но мълчанието е пълно. Защо ли?

-Кобург Велчев

Коментар

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Прозрачност насила

pari.bg Топ 3

1 Ще свети или ще гърми? Време е разговарят за сигурността на ядрената енергетика в България да започне.

2 Големият потенциал след катастрофата. Япония стига редици за възстановяване и икономически растеж.

3 Enel продава мажоритарния си дял в ТЕЦ "Енел Марица Изток" 3 за 230 млн. EUR.

Един малък детайл от подновения ядрен дебат в света може да доведе до доста значими резултати в България. В свое интервю европейският комисар за енергетиката Гюнтер Йотингер споменава, че сред подлежащите на преценка ядрени проекти в Европа е и този за АЕЦ "Белене" (стр. 4-5). Говори за технологична и геоложка сигурност и икономическа рентабилност. Въпроси, които постоянно присъстват в говоренето по темата тук. И които и досега си остават само въпроси.

Дългите години на псевдодебати около АЕЦ "Белене" приличаха повече на разговор с радиото, без нито един въпрос да е получил адекватен и конкретен отговор. Дали ще бъде сеизмично устойчива? Ще бъде, разбира се. Как се разбира, като няма адекватен геоложки анализ, ако не броим две напълно противоречащи си позиции

Филипа Радионова
philippa.radionova@pari.bg

„Дългите години на псевдодебати около АЕЦ "Белене" приличаха повече на разговори с радиото, без нито един въпрос да е получил адекватен и конкретен отговор

на БАН? Ще бъде ли икономически изгодна? - Ще бъде, разбира се. Как се разбира, когато освен подхвърлянето на най-разнообразни числа от далечното бъдеще анализ за това не е изготвен? Или ако е изготвен, вероятно е строго секретен. Колко ще струва? Малко ще струва, няма да дадем много.

Някои сметки обаче показват друго, а как смятат управляващите - само те си знаят. Ще бъде ли технологично сигурна? Естествено, това е модерна технология, трето поколение... Никой извън властта и заинтересованите кръгове обаче не е подробно запознат с нея. През последните дни един от най-големите лобисти за АЕЦ "Белене" обикаляше медиите, за да обяснява как никой друг не разбира и няма какво да им се задават въпроси. Експер-

тите да бъдат оставени да си вършат работата и да им се вярва, защото... е, само те разбират.

И през всичкото това време основният проблем за АЕЦ "Белене" не са нито земетресенията, руснаците, парите или технологията, а е липсата на прозрачност. Безкрайният дебат за централата нямаше да продължава да се точи, а щеше да е приключил с решение: Да, трябва да я има или не, не трябва да я има. Плюсете и минусите щяха да са ясни и конкретни, не преразказани, а с тях и решението. Добрата новина е, че случващото се в Европа и света е на път най-накрая да промени този факт, който от вторачването в множеството детайли често се пропуска. Лошата е, че пак ще е насила, а трябваше отдавна да се случи. ■

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanaska@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филипа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирслав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

ПARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
ФАКС 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” И аз като г-н Борисов да резна някоя лента. Няма лошо - важното е нещо да се случва

► **Вежди Рашидов**, министър на културата, съобщава, че след два месеца ще открие нови музеи

Число на деня

50

► процента и повече от оплакванията в Комисията за защита на потребителите са от мобилните оператори. За първите два месеца на 2011 г. общият им брой е над 1500

Коментар

Парад на некомпетентността

Почти всяко българско правителство минава през три фази. Първоначална хиперактивност, плато на абсолютното безумие и период на болезнен разпад. Маниакалната фаза се състои от показни и най-често безсмислени действия на най-високо ниво.

В текущия случай - полицейски акции със странни имена. Тази фаза обикновено не дава трайни резултати, но пък маскира некомпетентността на управляващите и създава удобна димна завеса, зад която да си разучат пазара на влияние. Психиатричният период е този, в който министри и депутати започват да говорят откровени безсмислици, популизъмът минава в гротеска, а между действията на отделните лица в правителството не се забелязва никаква връзка. Тогава

Никола Пенев
nikola@nicodile.eu

” **Без съмнение държавата крачи през платото на абсолютното безумие, стъпвайки бодро в радиоактивна смес от много евтин популизъм и пълна некомпетентност**

най-често се осребрява корупционният потенциал на властта. Сетне идват болезнени месеци на разпад и накрая българският гражданин започва да освирква, да замеря с яйца и с неоправдан оптимизъм упражнява демократичното си право да избере нова власт. Трагедията ни е, че участваме само в последната фаза. Затова живеем с постоянното чувство, че се отърваме от поредната група корумпирани некадърници, които са ни отнели всяко чувство на нормалност.

Сегашното българско правителство не дава вид на корумпирано и това е единственото му предимство. Но без съмнение държавата крачи през платото на абсолютното безумие, стъпвайки бодро в радиоактивна смес от много евтин популизъм и пълна некомпетентност. Само през последната седмица

се случиха следните неща: **1** Депутат от ГЕРБ предложи на “честните граждани” да се раздаде оръжие, за да стане страната по-сигурна, давайки пример с подобната на нас по всичко друго Швейцария. Налага се усещането, че “родната полиция” вече “не ме пази”.

2 Министър-председателят обеща “държавни репресии” за тези, които продават скъпо. Не стана обаче ясно дали в правителството реално анализират рекордната за последните години инфлация, дали прокуратурата разследва евентуални картели и какво се прави срещу монополизма в основни сфери като храни и транспорт.

3 Като мярка срещу качащите се цени човек от министерството на земеделието предложи в селските магазинчета да се продават само хляб, сол и захар,

а останалите продукти възрастните хора да си набавят, “когато внуците дойдат на гости”. Не е ясно как можем да коментираме факта, че според българската държава всеки има внуци, които редовно му идват на гости с “пълнен багажник”, но от идеята да се забрани продажбата на храни в малките населени места звънят златистите камбанки на лудостта.

4 Почти без предизвестие министерството на земеделието и Столичната община си размениха местата, защото според г-н Борисов общината има повече пари. Преди две години тогавашният кмет се жалваше, че държавата ограбва София.

5 Пак премиерът заяви, че в Европейската централна банка петролът струва 118 USD. Цената на суровия петрол не е минавала 105 USD. Отделно пе-

трол не се пазарува от ЕЦБ. Възможно е премиерът да разчита, че всяка неприятност може да бъде обяснена с Брюксел.

А си мислехме, че след скандалите със СРС-тата нищо не може да ни изненада. Всички тези изказвания показват, че ГЕРБ са или в паника от приближаващите избори, или се опитват нещо да скрият. Въпреки че българският народ е пасивен между избори, г-н Борисов не бива да се лъже, че някой реално се интересува от СРС-тата му или от това колко са уморени министрите. Единственото, което движи и ще движи всеки избор, е икономиката, а правителството на ГЕРБ не дава вида да има каквато и да е идея как да се справи с нея.

*Никола Пенев е доктор по математика от Станфордския университет

В броя четете още

Интервю ► 18

Андрей Кондаков, президент на Черноморската банка за търговия и развитие

Очакваме 4% ръст на икономиките в държавите от Черноморския регион

Технологии ► 19

HP ще се премести в “облака”

Празно

► Празните витрини се появиха за първи път в Токио след земетресението и цунамито, които удариха северната част на Япония

СНИМКА REUTERS

► За продължаващите аварии в ядрени централи четете на стр. 10

ЕК поиска преразглеждане

В Брюксел енергийни министри обмислят и варианта Европа изобщо да се откаже от ядрената енергия

За преразглеждане на проекта АЕЦ "Белене" в контекста на ядрената криза в Япония настоя вчера европейският комисар за енергетиката Гюнтер Йотингер. Изказването на еврокомисаря идва ден преди срещата на министрите на енергетиката на страните от ЕС. Очакванията са на нея да се вземат ключови решения за бъдещето на ядрената енергетика в Европа. В Брюксел предстои и среща на ядрени експерти, които ще обсъждат доколко е вероятно Евросъюзът да се откаже изцяло от енергията, произвеждана от атомни електроцентрали.

Ядрената криза като шанс за България

Според Гюнтер Йотингер трябва внимателно да се провери техническата и геоложката безопасност на "Белене". Това по думите му може да стане с допълнителни изследвания. Ядрената криза в Япония може да се окаже полезна за българското правителство, което продължава да отлага решението за строежа на втора атомна електроцентрала. Изказването на Йотингер и очертаващата се промяна в политиката на ЕС по отношение на ядрената енергия дават шанс на кабинета да задържи реализацията на проекта още дълго време. До края на март трябваше да се определи крайната цена на проекта и да започнат действия по същинската реализация. Поредният сигнал, че България отлага това решение, дойде само преди дни от руската държавна компания "Росатом", която ще участва в проекта с НЕК.

Допълнителни проверки

В понеделник енергийният министър Трайчо Трайков поиска допълнителни гаранции за сигурността на реакторите от изпълнителя на "Белене" и доставчик на оборудването - руската "Атомстройекспорт". На срещата си с Гюнтер Йотингер вчера Трайков заяви, че реакторите за АЕЦ "Белене" са достатъчно надеждни, включително по отношение на сеизмичната устойчивост, но събитията в Япония налагат да се преразгледат всички аспекти, свързани със сигурността и нивата на защита. Според Трайков случващото се

във Фукушима трябва да е урок за всички както по отношение на съществуващите мощности, така и за бъдещи проекти. Еврокомисарят по енергетиката подчерта, че решенията за всеки отделен проект няма да са прибързани и ще се вземат под внимание интересите и аргументите на всички заинтересовани страни в дискусиата.

Пог лупа

"Ние сме заинтересовани от максималната сигурност на нашите реактори", коментира вчера премиерът Бойко Борисов. От думите му стана ясно, че точно поради тази причина Агенцията за ядрено регулиране все още не е дала категорично решение. Според министър-председателя ще има проверка на ядрените реактори във всички държави по света и те ще бъдат гледани "под лупа".

Сигурност пог въпрос

Според българския евродепутат Надежда Нейнски трагедията в Япония е извадила на дневен ред съществуващите от години съмнения в сигурността на атомните електроцентрали в Източна Европа. По време на конференция за енергийна сигурност, която се провежда в Лондон, евродепутатът призова европейската общност да вземе всички поуки от случващото се в Азия и да предприеме нужните мерки, за да не се стига до подобна катастрофа в Европа. При откриването на форума Нейнски настоя и за изработване на единни европейски правила, чрез които да се постигнат по-висока сигурност, повече алтернативи и по-разумни пазарни цени на енергийните източници. Според нея задача на европейските политици е да осигурят диверсификация на енергийните системи в отделните държави.

Елина Пулчева

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

на АЕЦ "Белене"

“Белене” е отворен въпрос, където, на първо място, става въпрос за техническата и геоложката сигурност. В интерес на истината тя щателно ще бъде проучена. На второ място, става дума за финансовите въпроси, а на трето - има ли необходимост от централата изобщо. В момента за “Белене” няма европейски инвеститор. В основни линии само руснаците са готови да се включат, но възможностите са отворени. Сега, разбира се, както и генерално необходимостта от изграждането на нови ядрени мощности, и тази ще бъде преразгледана

Гюнтер Йотингер,
европейски комисар
по енергийните
въпроси

Самите ние сме заинтересовани за максималната сигурност на нашите реактори

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Трагедията в Япония е огромна и ще има преосмисляне, преоценка и проверка на всички ядрени реактори на всички страни в света. Трябва да бъдете убедени, че те ще бъдат подложени на много големи проверки и ще се гледат под лупа. Неслучайно ние изпратихме писмо до руската страна и неслучайно нашата Агенция по ядрена енергетика все още и не се е произнесла за категоричното си решение. Самите ние сме заинтересовани за максималната сигурност на нашите реактори и това, което се прави.

Бойко Борисов,
министър-председател

Подсигурени Работещите реактори в АЕЦ “Козлодуй” са сигурни

► По отношение на АЕЦ “Козлодуй” са извършени дейности, които

може да служат като пример за добра практика за други европейски инсталации. Това заяви вчера министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков. Той припомни, че при завършването през 2005 г. модернизация на

пети и шести блок в електроцентрала е била направена и нова сеизмична оценка на площадката. По думите му АЕЦ “Козлодуй” има четири независими системи за снабдяване с енергия на охлаждаемите системи на реакторите.

ЕС ще прави стрес тестове на атомните електроцентрали

Признати експерти ще участват в проверката на общо 153 реактора в Европа

Страните от Европейския съюз се споразумяха за провеждането на стрес тестове, които да проверят състоянието на атомните електроцентрали на Стария континент. Това обяви еврокомисарят по енергетиката Гюнтер Йотингер след среща с ресорните министри и специалисти от страните от ЕС. Общо 153 реактора ще бъдат тествани за устойчивост на земетресение, цунами и терористични атаки, каза Йотингер.

Проверка на всички

Европейската комисия свика спешна среща на министрите на енергетиката, шефовете на агенциите за ядрена безопасност и представители на бизнеса, за да бъдат обсъдени мерки за подобряване на безопасността след аварията в Япония. Йотингер посочи, че европейските закони не задължават страните да

проведат тестове на централите си, но добави, че Брюксел иска да се направи оценка на всички атомни електроцентрали. Това включва и страни като

Турция, Русия и Швейцария, които не са членки на съюза.

Около година

Проверката ще отнеме

около година и в нея ще участват признати експерти. Тестовите ще започнат веднага след като бъдат уточнени критериите и обхватът им. **П**

► Атомната централа в баварския град Нигерайхбах е една от седемте централи в Германия, които ще бъдат затворени за планови проверки най-рано до юни. Правителството в Берлин не изключи възможността централите изобщо да не заработят отново

СНИМКА REUTERS

Договорите с телекомите вече ще са безсрочни

Поправки в Закона за електронните съобщения ще прекратят възможността за автоматично подновяване на договори

Договорите с мобилните и интернет оператори няма да бъдат подновявани автоматично, а при изтичането им ще се преобразуват в безсрочни. Във втория случай при прекратяване абонатите няма да дължат неустойки. Това предвиждат промените в Закона за електронните съобщения, които Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) публикува на интернет страницата си. Предстои обществено обсъждане, което ще продължи до 29 март. Новите текстове залагат по-високи изисквания към операторите на мобилни и интернет услуги, така че интересите на абонатите да са максимално защитени, се казва в съобщението на министерството. Предложените законодателни промени предвиждат потребителите да бъдат ясно информирани преди подписването на индивидуалния договор за неговата продължителност, условията за подновяване, неустойки при предсрочно прекратяване и др.

Край на автоматичното подновяване

Една от най-сериозните промени в предложението е ограничаване на максималната продължителност на договорите, както и фактът, че законът вече ще обвързва и доставчиците на интернет. Контрактът с доставчик на мобилна или интернет услуга няма да надвишава 24 месеца, а по желание на абоната срокът може да бъде фиксиран до 12 месеца. Паралелно с това експертите на министерството са заложили премахване на автоматичното подновяване на договорите, което беше едно от основните искания на различни потребителски организации. Доставчиците също така ще бъдат

► В случай че проектът на МТИТС бъде приет, договорът с телекомуникационна компания ще може да бъде подновяван само при изрично съгласие на абоната

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

задължени да уведомяват абонатите си за датата на изтичане на договора два месеца предварително.

Неустойки

В случай че проектът на МТИТС бъде приет, договорът с телекомуникационна компания ще може да бъде подновяван само при изрично съгласие на абоната. В противен случай той се преобразува в безсрочен при същите условия. Потребителят има право да прекрати безсрочния договор с едномесечно предизвестие, без да дължи неустойки. При едностран-

но прекратяване на срочен договор абонатът дължи неустойка на предприятието за пропуснати ползи. Записаната формулировка е, че неустойката трябва да е справедлива и за двете страни и да е формирана по прозрачен начин. "Ще настояваме пред парламента размерът на неустойките да се дефинира по-точно", каза за в. "Пари" Богомил Николов от Асоциация "Активни потребители". Потребителската асоциация предлага размерът на дължимите неустойки да се фиксира на 7% от всички оставащи по договор

месечни такси или да се ограничи до една-две месечни такси.

Увеличени глоби

От министерството казват също, че с цел да бъде прекратена съществуваща нелоялна практика доставчиците ще бъдат задълже-

ни да уведомяват своите абонати при доближаване на кредитния им лимит, както и да преустановяват изходящи услуги при достигането му. По този начин ще се даде възможност на абоната, от една страна, сам да договори с предприятието кредитния си лимит, а

от друга - ще се гарантира, че няма да се генерират високи сметки, твърдят експертите на министерството. Клиентите трябва да бъдат информирани и при поява на необичаен за тях трафик или прекомерно потребление.

Пламен Димитров

Спорна клауза

► Операторът "Виваком" първи премахна по собствено желание клаузата за автоматично подновяване от 1 март, като призова и другите два големи

телекома да го направят възможно най-скоро. От своя страна "Глобул" и "МобилТел" неколкотократно са заявявали, че ще се откажат от тази клауза веднага щом и другите оператори го направят.

► В момента клиентите трябва да следят стриктно датата на изтичане на договора, като в случай, че я пропуснат, биват обвързани за нов дългосрочен период с оператора.

За кратко

Временна приемна за жалби срещу мобилните оператори

Един от най-често срещаните проблеми за потребителите е именно автоматичното подновяване на договорите. Вчера по случай Световния ден на потребителя беше открита временна приемна за оплаквания, отворена от Комисията за защита на потребителите, Комисията за регулиране на

съобщенията, Комисията за защита на личните данни и трите български мобилни оператора.

В нея всеки човек може да получи консултация и помощ при разрешаването на телекомуникационни въпроси или проблеми, както и да получи съвети или съдействие по конкретни

казуси. Общо обслужените от приемната граждани до 13 часа са били 71, като жалбите към "Виваком" са били 17, а към "МобилТел" - 25. От "Глобул" не съобщиха колко жалби към тях са постъпили. Най-често поставяните казуси от потребителите на телекомуникационни услуги са би-

ли проблеми със срочните договори, автоматичното им преподписване след изтичане на първоначалния период, както и невъзможността да бъдат прекратени лесно.

Приемната обаче работи само един ден и не е предвидено да приема жалби за постоянно. □

Срок

► За първи път в Закона за електронните съобщения се предвижда възможност индивидуалният договор да влиза в сила в срок до 7 дни след сключването му, освен ако абонатът не желае незабавно влизане в сила на документа. По този начин клиентът може да се откаже от договора, без да дължи неустойки.

Глоби

► До двадесет пъти се увеличават глобите за нарушения, свързани с преносимостта на номерата (отказ, забавяне, пренястване и др.). В новия законопроект на МТИТС санкциите за юридическите лица и едноличните търговци са в размер от 10 000 до 100 000 лв. Съгласно действащия закон се налагат глоби в размер от 500 до 5000 лв.

КРИБ подкрепи финансовия пакт на Дянков

Пактът за финансова стабилност ще може да бъде заобикалян при извънредни ситуации

Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) обяви, че подкрепя подготовения от финансовия министър Симеон Дянков Пакт за финансова стабилност.

“Считаме приемането на такива мерки като необходими и наложителни, още повече в контекста на случващото се в Европа. Подкрепяме въвеждането на такава рамка, дисциплинираща всяко едно бъдещо българско правителство”, заяви председателят на конфедерацията Огнян Донев.

На работна среща със Симеон Дянков вчера ръководството на КРИБ се запозна с детайлите около проекта за финансов пакт.

Предстоят още срещи

“За нас е много важно да продължи подкрепата от страна на КРИБ не само в рамките на двустранните срещи, но и в рамките на тристранния съвет”, заяви Дянков. Той съобщи, че предстоят още срещи на експертно и ръководно ниво между министерството и КРИБ, на базата на които може да бъдат направени подобрения в сегашния вариант на Пакта за финансова стабилност.

“Експертите на КРИБ да-

доха някои предложения, които ще бъдат анализирани от нашия работен екип в рамките на следващите около две седмици, така че да можем да кажем на следващата среща кои от тях са полезни според нас и ще залегнат в окончателния вариант”, информира министърът.

Вратичка за извънредни ситуации

Дянков заяви, че най-много коментари на работната среща са били разменени по въпроса какво ще се прави в случай на извънредни ситуации. “В министерството сме разработили протокол за форсмажорни ситуации.

В следващите срещи с политическите партии и КРИБ ще представим на тяхното внимание тази разработка. Нейната цел е ясна - когато има нещо, което не зависи от правителството и от парламента на една държава - земетресение, наводнение и т.н., да има възможност този пакт да е гъвкав за известен период от време”, разясни министърът. Той отбеляза, че трябва да бъдат разписани и начините, по които впоследствие институциите да се върнат в рамките на пакта за стабилност.

Друга основна тема на срещата е била как пактът да е в синхрон с решенията в Брюксел, така че законодателните инициативи от ЕС да са включени в предложенията за промяна в конституцията.

Филип Буров

► Симеон Дянков получи подкрепа за своя Пакт за финансова стабилност от ръководството на КРИБ

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Без промяна Няма да има намален акциз или ДДС за горивата

► Днес ще се проведе среща между финансовия министър и превозвачите, на която ще се обсъдят

възможностите за намаляване цените на горивата. “Ще проведем честен разговор какво може и какво не може да стане. Има неща, които не може да станат - акцизът не може да се промени, защото е на минимум за ЕС”, заяви Симеон Дянков. Той отбеляза, че според него

държавата има много полезни ходове, и пак очаква срещата да бъде ползотворна, защото има още много предложения, които се анализират от страна на министерството.

► По отношение на груго основно искане на превозвачите - ДКЕВР да регулира цените на горивата, Дянков

заяви, че според него поне за момента това не може да бъде решение на въпроса. Същата е позицията му и по отношение на диференциран ДДС за горивата. По думите му политиката на правителството е при възможности в бюджета да се намалява ДДС за всички, а не за определен бранш.

Дянков свика тристранния съвет за антикризисните мерки и за цените

КНСБ и КТ “Подкрепа” предлагат мерки за компенсирани на доходите заради “непоносимото” поскъпване на стоки и услуги

Финансовият министър Симеон Дянков свика Националния съвет за тристранно сътрудничество в събота. Той трябва да обсъди ефекта от антикризисните мерки на правителството. Часове по-рано двата синдиката - КНСБ и “Подкрепа”, поискаха той да бъде свикан заради поскъпването на стоките и услугите, което според тях надхвърля границите на поносимост.

Увеличение на доходите

Синдикатите предлагат мерки за компенсирани на поскъпването, като отново настояват за увеличение на минималната заплата, както и за индекс за ръст на заплатите в материалния сектор. Те ще настояват и за увеличение на пенсиите и социалните плащания. Според КНСБ и “Подкрепа” тристранният съвет трябва да набележи също анти-монополни мерки и предложения за подобряване работата на регулаторните органи като КЗК, ДКЕВР, КЗП, както и Комисията за контрол на цените на храните.

В писмото си профсъюзите посочват, че предстоящото увеличение на цената на природния газ от 1 април и на електроенергията от 1 юли ще доведе до допълнително увеличение на цените на храни, горива и топлоенергия.

Предстоящи битки

От няколко месеца както синдикатите, така и социалният министър Тотю Младенов настояват за увеличаване на минималната заплата. Финансовият министър Симеон Дянков обаче е категорично против и единственото допускане, което прави, е за възможно вдигане на пенсиите през годината. Заедно с това Дянков е на мнение, че правителството не може и няма право да се опитва да влияе върху цените, а единствено да внимава да не се манипулират определени части на пазара. Въпреки това кабинетът създаде звено за наблюдение на цените, които да бъдат публикувани на специален сайт. В тристранния съвет освен правителството и синдикатите участват също и работодателите и често е арена на тежки спорове между участниците заради принципните им различия.

Филипа Рагионова

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

100me НАЙ-ВЛИЯТЕЛНИ ЖЕНИ

КУПЕТЕ ОТ

inmedio
RELAY
КНИЖАРНИЦИ ПИНГВИНИТЕ®
Orange center

Пари
BONNIER Business Press International

По-високите европейски сеизмични изисквания ще оскъпят строителството

Заради това вече има предложения за по-дълъг преходен период

Достатъчно сигурни ли са сградите в България при силно земетресение? Този въпрос стана отново актуален след трагедията в Япония.

Някои от специалистите твърдят, че нормите на проектиране у нас са достатъчно строги, въпреки че са от 80-те години на миналия век, и при сравнително силен тряс сградите ще оцелеят. Други твърдят, че никой не работи по правилата, а надзорът е само фиктивен.

Повече разходи на хоризонта

След като вече е член на ЕС, България трябва да въведе т.нар. еврокодове - десетте паневропейски стандарта, които трябва да въведат общи строителни норми за общността. Според строителите обаче това ще доведе до увеличаване на разходите им и на крайната цена на имотите. В момента страната все още е в преходния период, но един от еврокодовете е пряко свързан с устойчивостта при земетресения. Някои

участници на пазара прогнозираят, че случилото се в Япония ще стане повод за по-бързото въвеждане на по-високите изисквания, което означава повече разходи за материали.

Българският опит

В България норми за проектиране в сеизмични райони се прилагат от около 50 години. В много от земетръсно застрашените страни, включително и в България, има направени оценки къде и колко силни земетресения може да се очакват. В страната има 7 сеизмични зони - Струмска, Маришка - районът на Пловдив и Чирпан, Шабленска, Горнооряховска, в която влиза и районът на Стражица, Софийска, Ямболска и Провадийска.

Действащата нормативна уредба е от 1987 г. и в голяма степен съвместима с изискванията, заложили в осмия еврокод. Изискванията се основават на прогнозна карта на очакваните сеизмични въздействия за период от 1000 години. Сградите, проектирани в България, трябва да издържат на земетресения от 7-9 степен, а някъде дори и по-висока на въздействие, по скалата на Медведев - Шпонхойер - Карник. На тези степени на въздействие са приписани съответни сеизмични коефициенти. В осмия еврокод вместо сеизмични степени (коефициенти) се използват ускорения, скорости и премествания, предизвикани от сеизмичните въздействия. Кодът

препоръчва да се вземат предвид 2 периода на повторемост на сеизмичните въздействия - 95 и 475 г.

Преминаването от българския правилник към осмия еврокод означава, че новите карти за сеизмично райониране за България трябва да са съгласувани в граничните сеизмични зони в съседни държави, които прилагат кода.

Накратко - европейските изисквания са повече и по-сложни. Затова строителите твърдят, че това е по-скъпо.

Защо щетите от земетресенията растат

Причините за по-големите щети през последните десетилетия са няколко. Първо това е големият ръст на човешките и материалните ресурси в силно земетръсните райони, твърдят експерти от Геофизичния институт на БАН в свой отчет. Според тях вторият фактор е подценяването на реалната земетръсна опасност. Това водело понякога дори до елиминиране на противоземетръсните мерки преди всичко в строителството. Третият фактор опира до възможностите на науката да предлага достатъчно ефективни решения за намаляване на последствията. Най-големият проблем е, че все още няма възможност за сигурно предсказване на земетресенията. Остава сигурното - да се строи по правилата, а правилата да бъдат строги.

Красимира Янева

Мнение

Нормите за проектиране са достатъчно високи

Арх. Петър Диков, главен архитект на София, през БНТ

Три неща определят устойчивостта и гаранциите при земетръс. Първото са нормите, при които се проектират сградите. Второто е качеството на самото строителство. Третото е организацията на обществото и на града при едно бедствие. Като почнем от първото, нашите норми са изключително коректни, добре направени. Те са съобразени с европейските норми така, че по отношение на качеството на самите проекти мисля, че ние не трябва да имаме съмнение. Зонирането на България е направено коректно спрямо нашата геоложка зона. То беше променено след земетресението във

Вранча, при което бяха срутили жилищни сгради в Свищов, тогава имаше и загинали. Жилищните сгради, които бяха паднали, бяха по една система, която беше популярна по онова време, но след земетресението беше забранена. Това

презониране особено в Северна и Източна България повиши зоните някъде с една, някъде с две степени. Специално София е била девета степен, което е най-високата степен за нашия регион в Европа, нормите са осигурени за

1987

► година е написан действащият правилник за антисейсмично строителство

► Сградите, проектирани в България, трябва да издържат на земетресения от 7-9 степен по скалата на Медведев - Шпонхойер - Карник

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Тошко Колев,
изпълнителен директор на "Балканстрой"

„Нормално е да се очаква, че влизането в сила на еврокодовете ще доведе до поскъпване. Не мога да кажа с колко процента обаче. Това ще се усети в по-голяма степен при сградното строителство, защото при него има повече стоманобетонни конструкции. Пречиствателните станции, които спадат към инфраструктурното строителство обаче, са по-близки като начин на изграждане до сградното. При пътните обекти поскъпването няма да се отрази толкова. Въвеждането на еврокодовете обаче касае най-много проектантите, защото те работят пряко с тях

„Зонирането на България е направено коректно спрямо нашата геоложка зона

Мнение

България е по-близо до Хаити

Доц. г-р инж. Йонко Пенев,
предс. на Професионалната лига на проектантите на конструкции на сгради и съоръжения

Не съм изненадан от Япония. Очаквал съм, че при тях такова катастрофално земетресение ще бъде понесено много леко. Там проблемът е цунамито, срещу което не може да се вземат никакви мерки. Изненадан съм от Чили, където едно катастрофално земетресение не нанесе почти никакви щети. Не съм изненадан от Хаити, където се срива всичко. Къде е България? По-близо е до Хаити, защото у нас всеки разбира от инженерство. Защо у нас положението е такова? Защото реално няма никакъв контрол. Проблемът при нас е законов. ЗУТ е открителен. Той защитава личните интереси, като всеки, който дойде на власт, си прави свои лобистки промени. Основният проблем на този закон е, че не се знае кой е - няма разделение на властите. Трябва да се знае, че проектантът, строителят и надзорът са отделни лица или

„Строителят и надзорникът носят само корпоративна отговорност, а проектантът - лична

фирми. Строителят и надзорникът носят само корпоративна отговорност, а проектантът - лична. Проектантът е на върха на пирамидата, а другите са изпълнители на неговото творчество. Няма добър или лош строител, а добър или лош проект и осигурен или не авторски надзор. Другият не по-малък проблем са надзорниците. Всяка корупция и всяко лошо строителство не може без тях. Има нов правилник за строителството в зависимост от сеизмичните зони, който е написан, но не влиза в сила поради икономически причини. Работи се по стария, който е направен през 80-те години на XX век. Генералните промени са

такава степен. Да не се объркат хората. Девета степен по нашите норми за изчисление е по скалата на Медведев - Шпонхойер - Карник и тя не съответства директно към скалата на Рихтер. Тя съответства условно някъде между 7.2 и 7.5 по Рихтер. ■

направени при изискванията за техническите паспорти на сградите. В тях са обединени технически и административни изисквания в едно. В сегашния правилник са заложили технически паспорти, които ще бъдат източник на корупция за десетки ми-

лиони левове и не може да служат като основа за бъдещи преустройства на сгради и съоръжения. За целта трябва да се направи детайлно проучване и заснемане на съществуващите сгради от проектант. Предложеният в момента правилник трябва да

се преработи основно, за да бъде написан на по-достъпен език за проектантите. Трябва да бъдат заложили и стриктни изисквания за изготвяне на детайли при преустройство на съществуващи сгради (например за пробиване и местене на зидове). ■

Поредна експлозия във Фукушимата временно повиши радиацията

Японското правителство призова хората в радиус от 30 км от атомната електроцентрала да не напускат домовете си

Поредна експлозия в атомната електроцентрала във Фукушимата вдигна радиацията до опасни нива и изпречи Япония пред евентуална катастрофа. Повишен радиационен фон беше отчетен и в столицата Токио. По-късно през деня правителството съобщи, че радиацията е намаляла заради ветровете към Тихия океан.

По-широка опасна зона

Министър-председателят Наото Кан призова хората в радиус от 30 км около централата да не напускат домовете си, като разшири определената дотогава опасна зона от 20 км. В района живеят около 140 хил. души. Забранени бяха и полетите в същия периметър, за да се предотврати разнасянето на радиация. Междувременно беше регистриран последващ трус с магнитуд от 6.1 западно от Токио, след като земетресение от 9-а степен разтърси страната в петък и предизвика вълни цунами, които заляха североизточната част на Япония. Според последните официални данни жертвите на бедствието са близо 3400, но много хора са изчезнали и властите смятат, че е възможно броят на загиналите да достигне 10 хил.

Увредена обвивка

Третият отчетен взрив във Фукушимата е станал вчера сутринта във втори реактор, като за първи път е била увредена обвивката, която предпазва от изтичане на радиация. Пожар е избухнал за кратко и в четвърти реактор, който е спрял за планов ремонт още отпреди земетресението в петък. В него обаче има изразходвано гориво. Под наблюдение са и пети и шести реактор, тъй като са започнали леко да прегряват. Първи и трети реактор, в които имаше експлозия в събота и понеделник, постепенно излизат извън опасност в резултат на охлаждането с морска вода. Все още нестабилен остава втори реактор, казаха от правителството. Операторът на централата Токио Electric Power Co (TEPCO) обяви, че е изтеглил 750 от работниците си и е оставил

само 50 души на място.

В Токио

Радиацията в столицата, която се намира на 240 км на юг от централата, вчера е била десет пъти над нормата. Според властите обаче това не представлява заплаха за здравето на хората. Няколко часа след

експлозията метеоролозите обявиха, че ветровете разсейват радиоактивния материал към Тихия океан и го отдалечават от Япония и азиатския континент. Щатски експерти пък коментираха, че дори и облакът да достигне западните брегове на САЩ, концентрацията ще е достатъчно ниска, за

да не представлява опасност.

Повишена опасност

Японският премиер обаче предупреди, че се засилва опасността от допълнително изтичане на радиация от централата. „Правим всичко възможно да предотвра-

Експертите Аварията не е като в „Чернобил“

► Аварията в атомната електроцентрала във Фукушимата е по-тежка от тази, регистрирана през 1979 г. в АЕЦ Three Mile Island в САЩ, коментираха експертите.

► Тя обаче е далеч от тази в „Чернобил“ в бившия СССР, където не е имало никакви защитни системи срещу изтичането на радиация и всичко е отишло директно в атмосферата. Тогава радиационно замърсяване в някаква степен е било отчетено навсякъде по света.

► Подобно на случая в Three Mile Island и за разлика от „Чернобил“ в японската централа реакторите са били спрени веднага. Проблемът при първите две централи е, че инженерите не са успели да охладят ядрото на реактора.

► Заради разликите между аварията в Япония и в бившия СССР специалистите смятат, че е изключена такава тежка радиация като в „Чернобил“.

► Радиацията от атомната електроцентрала във Фукушимата вчера достигна и до японската столица Токио, която се намира на 240 км на юг

СНИМКИ REUTERS

тим разнасянето ѝ”, каза Кан. По данни на правителството в района на четвърти реактор във Фукушимата вчера е било засечено ниво от 400 милисиверта, което е 20 пъти над допустимото годишно облъчване. При ниво над 100 милисиверта се повишава рискът от ракови заболявания. **П**

► Японският премиер Наото Кан каза, че властите правят всичко възможно да предотвратят разнасянето на радиация, но има сериозна опасност от допълнително изтичане

Авиация Превозвачите отменят полетите до Токио

► Редица европейски и азиатски авиокомпани отмениха полетите си до Токио и пренасочиха самолетите си към южната част на страната заради опасността от ядрено замърсяване.

► Deutsche Lufthansa ще лети до Осака и Нагоя най-малко до края на седмицата, казаха от компанията.

► Air China отменя полетите си до Токио от Пекин и Шанхай, а тайванските авиолинии EVA Airways обявиха, че спират полетите си до Токио и Сапоро до края на месеца.

► Други авиолинии преместват служителите си от японската столица към по-безопасните градове на юг. Сред тях са SAP, Inflight и Air France-KLM.

► British Airways, Virgin Atlantic и Finnair продължават да кацат на летищата в Токио.

” Министерството на външните работи настоятелно призовава българските граждани, които пребивават временно или постоянно в Япония, да напуснат страната. През последните часове се повиши радиационният фон в различни части на страната вследствие на промишлени аварии, което съдържа риск за здравето на хората. Поради динамичността на обстановката българските граждани в Япония трябва да следят указанията на местните власти и при невъзможност за напускане на страната да се придвижат далеч от засегнатите райони. При крайна необходимост посолството ни в Токио има готовност да приеме български граждани за временно настаняване

Стойност

73%

► от правата на „Индустиален холдинг България“ АД са записани преди аукциона в петък (18 март), съобщиха от БФБ-София. На него ще бъдат предложени 15 997 851 права, или 27% от всички издадени

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Enel продава дела си в ТЕЦ „Марица Изток 3“ за 230 млн. EUR

Италианската енергийна компания търси купувач и за вятърните си турбини край Шабла

Италианската енергийна компания Enel продава мажоритарния си дял в ТЕЦ „Марица Изток 3“ за 230 млн. EUR. Купувач на 73-те процента от капитала на българската централа е американската ContourGlobal. Това съобщи в Лондон генералният директор на групата Фулвио Конти при представянето на резултатите на компанията за 2010 г. и плановете ѝ за 2011-2015 г. „ТЕЦ Марица Изток 3“ е единственият актив, който притежаваме в България, и затова беше включен в програмата ни за продажба с цел намаляване дълговете на компанията”, обясни Конти. „Инвестирахме много в централата, в пречистването и реинженеринга, но проектът не отговаря на цялостната ни стратегия за развитие”, каза още той. „Затова решихме да се разделим с нея.”

Лоша среда за инвестиции

По отношение на ВЕИ проектите и мощностите на Enel в България Конти заяви, че допълнителен растеж много трудно може да бъде постигнат. Затова италианската компания търси купувач и за вятърните си турбини край Шабла и Камен бряг, които в момента са собственост на Enel Green Power. Като цяло според Enel ситуацията в България не е благоприятна за нови инвестиции във ВЕИ проекти. Засега дружеството няма планове за допълнително развитие в страната. У нас тя е представена от 4 дружества - „Енел Марица Изток 3“ АД, „Енел Оперейшънс България“ АД, „Енел Инженерия е иновационно С.п.А-клон България“ и „Енел Грийн Пауър България“ ЕАД.

Мария Веромирובה, специален пратеник на Б. „Пари“ в Лондон

Изчистване на задължения

Очаква се сделката за ТЕЦ да бъде финализирана до юли 2011 г., като преди това трябва да се получи разрешение от съответните власти. Освен с американците Enel водеше преговори за продажбата на ТЕЦ „Марица Изток 3“ и с руската Inter RAO. „Въпреки че не избрахме тях за купувач, продължаваме сътрудничеството си с Inter RAO и в бъдеще”, обясни Конти. Сделката за ТЕЦ „Марица Изток 3“ е част от плановете на Enel за намаляване на дълговете ѝ. След продажбата финансовата задълженост на италианската компания се очаква да бъде намалена до 450 млн. EUR. Инсталираните мощности на ТЕЦ „Марица Изток 3“ представляват около 10% от общите в България. През миналата година централата отчете приходи от 231 млн. EUR и печалба преди лихви и данъци от 69 млн. EUR.

Извън България Инвестиции за 31 млрд. EUR

► Плановете на Enel включват 31 млрд. EUR инвестиции през следващите пет години. Повече от половината от тях - 18 млрд. EUR, ще бъдат вложени в Италия, обясни Конти. По думите му основен приоритет за компанията е развитието на ядрената енергия заедно с енергията от възлища и природен газ. Ключови пазари за възобновяемата енергия са страните от Латинска Америка, Русия и Източна Европа. От източноевропейските гържави Словакия остава стратегически пазар за Enel. През следващите пет години групата ще инвестира там 2.7 млрд. EUR. Други

► Въпреки големите инвестиции в пречистването и реинженеринга на централата, проектът вече не отговаря на цялостната стратегия на Enel за развитие

СНИМКА БОБИТОШЕВ

” Като цяло ситуацията в България не е благоприятна за нови инвестиции във ВЕИ проекти

Фулвио Конти, генерален директор на Enel

800 млн. EUR се очаква да бъдат вложени в Румъния основно за повишаване на ефективността.

► Приходите на италианската енергийна компания Enel са достигнали 73.4 млрд. EUR през 2010 г., което е с 14% повече от резултатите през 2009 г. Това съобщи в Лондон генералният директор на групата Фулвио Конти по време на представянето на резултатите на компанията за 2010 г. и плановете ѝ за 2011-2015 г. Чистата печалба на дружеството е намалена с 21.4% до 4.4 млрд. EUR, докато брутната (ЕБИТДА) се е увеличила с 6.8% и достига 17.5 млрд. EUR. Финансовата задълженост на енергийното дружество е намалена с близо 12% през миналата година и вече възлиза на 44.9 млн. EUR.

Японското бедствие прераства в масов борсов срив в света

Фондови пазари паднаха рязко поради опасения, че ефектът от земетресението в Япония може да попречи на доставките за големи индустриални производители

Големите фондови борси преживяха вчера най-големия си синхронен срив от времето на най-тежките дни на глобалната финансова криза. Очакванията, че първият работен ден за седмицата след земетресението и последвалите наводнения в Япония ще изчерпи всички песимизъм на инвеститорите, изобщо не се изпълниха. Вчера световните борси преживяха втори, още по-силен трус.

Ядрено червено

Най-тежко отново беше поражението на японската борса. Водещият индекс Nikkei изтри 10.55% от стойността си до 8605 пункта. По време на сесията понижението на моменти надмина 14% след новината, че радиацията на 100 км от Токио надвишава 20 пъти допустимата граница. Разпродажбите вчера дойдоха след други над 6% спад в понеделник.

От японската криза най-много в Европа страда Германия. Страните са в тесни икономически връзки, а много германски компании зависят от доставки, произведени в Япония. Именно опасенията, че редица европейски компании ще са изправени пред трудности в бизнеса си заради буквално колабиралото индустриално производство на Япония, донесоха червена вълна на борсите.

Германия на пътя на цунамито

Германският DAX изгуби близо 5% от стойността си по време на следобедната сесия във Франкфурт. В основата на неговия спад беше поражението на технологичните компании и автомобилните гиганти.

Япония е доминиращ играч на пазара на микрочипове, като доставя около 20% от световните полупроводници и 40% от чиповете с флаш памет. Това мигновено се отрази на цената на тези части. Цените на NAND флаш чипове, които са от решаващо значение за смартфони и планшети, се повиши с още 3% във вторник след 20% скок в понеделник.

Страховите от страничен ефект върху западните технологични компании притисна акциите на германската Infineon. Те се стопиха с близо 8%.

“Въздействие върху транспорта и енергийната инфраструктура ще доведе до прекъсвания на доставките, което води до недостиг и покачване на цените”,

показва анализ на изследователската компания IHS iSuppli, цитиран от BBC.

Анализатори посочват, че основният проблем в Япония в момента е, че все още е трудно да се направи крайна оценка на ефекта на бедствието. На първо четене японската икономика изглеждаше като доста периферно засегната, но с напредването

на времето освен чисто емоционален и социален казусът започва да придобива и бизнес оттенък. Недостигът на електрическа енергия за толкова индустриализирана икономика като японската се превръща в първостепенен проблем, който прехвърля с ефекта си границите на страната.

Мирослав Иванов

▶Противоречивите данни за повишаваща се радиация в Япония предизвикаха силна паника на капиталовите пазари в страната, която се пренесе и върху останалите големи борси в света

СИМКА REUTERS

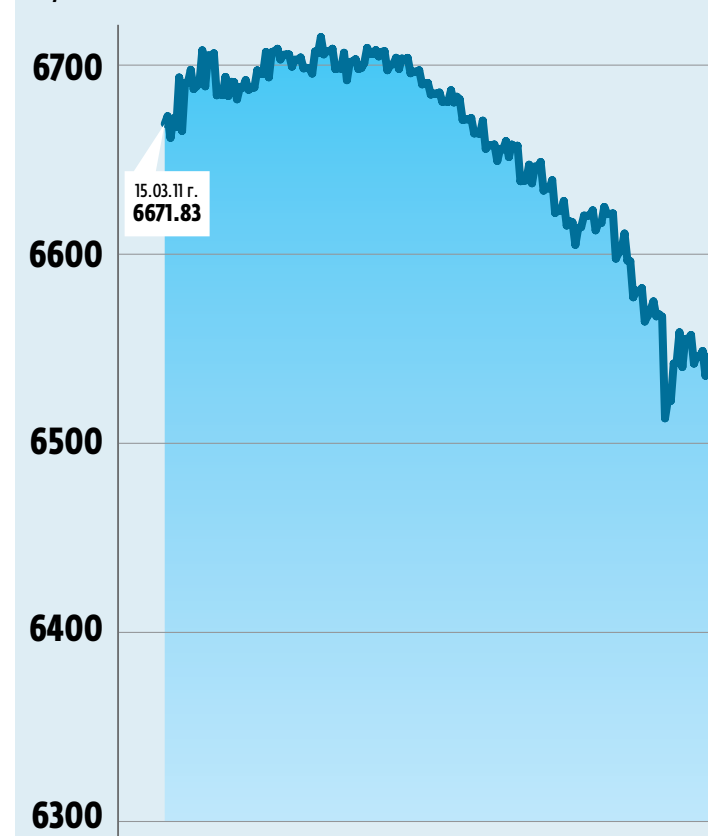
Nikkei
▶Пунктове

Изменение на индексите на Токийската фондова борса

TOPIX	TOPIXCORE 30	TOPIXLARGE 70	TOPIX500
↓ -9.47%	↓ -8.08%	↓ -9.21%	↓ -9.22%
766.73	430.96	752.80	607.88

DAX
▶Пунктове

Понижение при водещите световни индекси, към 15.03.11 г.

ГЕРМАНИЯ	САЩ	EU	ДЖИ
↓ -4.72%	↓ -2.27%	↓ -3.80%	↓ -3.80%
6.542.50	1266.98	2.743.60	2.743.60

оса, към 15.03.2011 г.

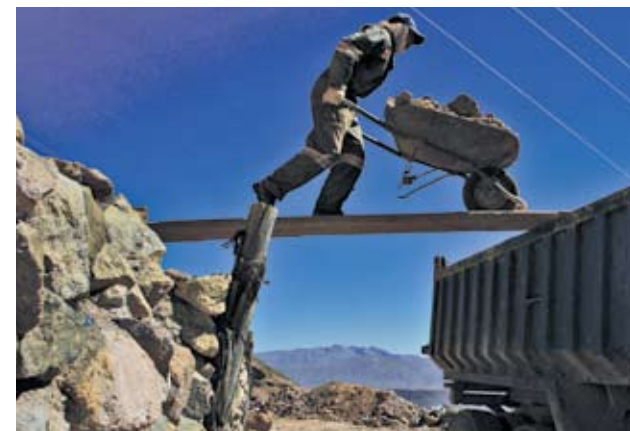
TOPIX SMALL	TOPIX MID 400	TOPIX 100	NIKKEI 225	NIKKEI 300	NIKKEI 500	TSE REIT	TSE MOTHERS
-12.35%	-10.62%	-8.56%	-10.55%	-9.34%	-9.54%	-7.84%	-11.26%
748.40	767.51	540.44	8.605.15	156.93	732.03	926.83	363.73

03.2011 г.

EU	ФРАНЦИЯ	ВЕЛИКОБРИТАНИЯ	САЩ	САЩ	ХОНКОНГ	ЯПОНИЯ
Stoxx 50	CAC 40	FTSE 100	Dow Jones Industrial Average	Nasdaq 100	Hang Seng Index	Nikkei Index
-12.35%	-3.69%	-2.59%	-2.10%	-1.69%	-2.86%	-10.55%
480.73	3.734.90	5.625.40	11 741.25	2.655.23	22.678.25	8.605.15

Акциите на добивните и енергийните компании остават под пара

► Компаниите, добиващи руда, са сред основните зубеци в последните дни на фондовите пазари

СНИМКА BLOOMBERG

Компаниите от добивния сектор, включително и урановите мини, понесят силен удар

Опасенията за бъдещето на ядрената енергетика в глобален мащаб след кризата с АЕЦ "Фукушима-1" в Япония поставиха под натиск акциите на енергийните и добивните компании.

Немного светли плановете

Германският канцлер Ангела Меркел заяви, че седем атомни електроцентрали, построени преди 1980 г., трябва да бъдат разкачени с мрежата по време на обявения мораториум от три месеца върху плана за удължаване срока на ядрените електроцентрали. Германия в момента има 17 ядрени централи. Последната нова атомна централа е пусната в експлоатация през 1989 г.

Това означава, че през следващите три месеца само девет атомни електроцентрали ще бъдат постоянно действащи в Германия. Официалната статистика показва, че около 23% от доставките на електричество в Германия идват от ядрени мощности.

В понеделник Меркел заяви, че Германия ще спре плана си за удължаване живота на ядрените си централи в продължение на три месеца. През това време експерти трябва да направят допълнителни тестове за сигурност на атомните електроцентрали в страната.

Акциите тръгнаха наголу Новината притисна акци-

ите на енергийните компании RWE и E.ON. Акциите на RWE се понижиха с 5.30% до малко над 43 EUR, а E.ON се раздели с малко над 5% до 20.76 EUR.

По-рано през деня по време на сесията в Азиатско-Тихоокеанския регион акциите на BHP Billiton - един от лидерите в добивната индустрия, включително и на уранова руда, паднаха до 42.97 AUD. Другата голяма добивна компания Rio Tinto също поевтиня. Акциите изгубиха 1.74 AUD до 77.41

Мирослав Иванов

43

► EUR гостигнаха акциите на RWE, след като се понижиха с 5.30%

5

► процента спаднаха книгата на E.ON по време на сесията на борсата във Франкфурт

42.97

► AUD стигнаха акциите на австралийската добивна компания BHP Billiton след последното си понижение

1.74

► AUD изгубиха книгата на другия добивен гигант Rio Tinto след като се повляха от масовия спад

По-малко тегления от банкомати заради високите такси

Броят на транзакциите през ПОС терминал расте с една четвърт

Банковите такси се превърнаха в причина хората да теглят все по-рядко от банкомати. За сметка на това обаче е нараснала средната сума на изтеглените пари. Ако преди тя е била около 70 лв., сега вече е близо 90 лв. Това коментира Христо Костов, директор „Картови разплащания“ в „Борика-Банксервиз“.

Движение по скалата

Броят на транзакциите от банкомат, които са извършени през 2010 г., е намалял с 2% спрямо 2009 г., показват данните на „Борика-Банксервиз“. В същото време обаче броят на транзакциите на ПОС терминали се е увеличил с близо 24%. Точно това е едно от нещата, към които се стремят и банките, и картовите оператори - повече разплащания с карти. Въпреки че тук има увеличение, България все още остава в дъното в сравнение с другите европейски страни по отношение на ползването на карти, коментираха от дружеството. „По брой издадени карти обаче сме на средно ниво в сравнение с другите европейски държави. Но много голям процент от тях са т.нар. мъртви карти, които реално не се използват“, обясни Христо Костов.

5

► хил. е броят на банкоматите в България. 2800 от тях се обслужват от „Борика-Банксервиз“

Общият брой издадени карти в България надхвърля 7.6 млн. според данните на „Борика-Банксервиз“. В периода януари - ноември 2010 г. са направени 74 млн. транзакции на стойност 9.5 млрд. лв.

Лигерство

Най-голям дял имат картите Борика - 53.66%. На второ място се нарежда Visa Electron - 38.76%. И според представителите на „Борика-Банксервиз“, и според мениджърите на другите картови оператори България има потенциал за развитие на картовите операции. Напоследък прави впечатление, че навлизат все по-нови технологии. От есента вече се предлага мобилното банкиране, което позволява безконтактни плащания.

Около месец по-късно в България навлязоха и безконтактните карти, които бяха въведени от MasterCard в партньорство с Първа инвестиционна банка. Христо

СНИМКА SHUTTERSTOCK

► В периода януари - ноември 2010 г. са направени 74 млн. транзакции на стойност 9.5 млрд. лв.

Костов от „Борика-Банксервиз“ обясни, че и тяхното дружество работи усилено по проект за пускане на такива карти. Според него основният проблем около тази пластика е това, че не се изисква идентификация на собственика - въвежда-

не на ПИН код например. Сумите, които може да се плащат с тези карти, са малки, обикновено между 20 и 50 лв., и те не са толкова привлекателни за крадците. По думите на Христо Костов картите са максимално защитени от евентуално

източване най-вече заради вградените чипове. А в България няма банкомат, който да не приема карти с подобен вид защита. Той обясни, че България е една от най-добре защитените страни по отношение на тегленето на пари и се намира

на последни позиции в класацията за източени карти. Зачестила е обаче практиката данните от картите да се копират тук, а измамата да се прави другаде - най-често в Доминиканската република.

Рагослава Димитрова

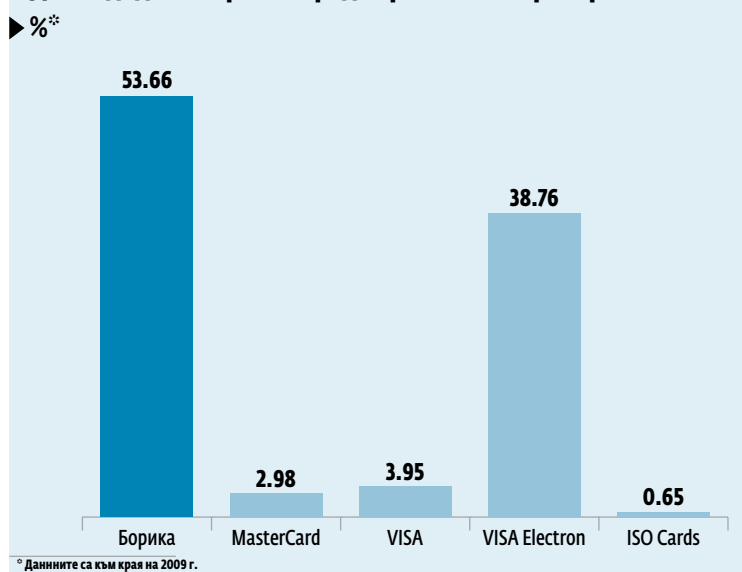
13.56%
ТРАНЗАКЦИИ НА ПОС ТЕРМИНАЛ

86.44%
ТРАНЗАКЦИИ НА БАНКОМАТ

Дял издадени карти според картовите оператори

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ЗАЯВКИ
0 7001 7001
НА ДЕНЯТА НА ЕДНА ГРАДСКА РАБОТНИЦА

6000 НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ВСИЧКИ КУРИЕРСКИ УСЛУГИ
ДО ВСЯКА ТОЧКА НА БЪЛГАРИЯ

НА ЕДНАКВО
НИСКА ЦЕНА

SPELIX
EXPRESS DELIVERY SERVICE
РЕЧНО СТОБИЛО

ТЕЦ „Бобов дол“ ще получи 50 млн. лв. заем

Заем на обща стойност 58 млн. лв. ще бъде отпуснат на топлоелектрическите централи „Бобов дол“ и „Брикел“. Двете предприятия са собственост на бизнесмена Христо Ковачки. Вчера в Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) бяха представени намеренията на ТЕЦ „Бобов дол“ да изгради сероочистваща инсталация с част от тези средства. По-голямата част от банковия заем - 50

млн. лв., ще отидат за „Бобов дол“. Останалите 8 млн. лв. ще отидат за нуждите на гълъбовското предприятие „Брикел“. Преди месец оттам съобщиха, че работят по изграждането на подобна система със собствени средства. Тя ще достигне до очистване на 98% от вредните емисии във въздуха съгласно комплексното разрешително на екоминистерството.

От ДКЕВР поискаха до-

пълнителни документи за инвестиционните намерения на „Бобов дол“. Изпълнителният директор на топлоелектрическата централа Владимир Владимиров заяви, че ще предоставят документи за осигурен кредит от Първа инвестиционна банка.

„Бобов дол“ е трета ТЕЦ, свързана с бизнесмена Христо Ковачки, която трябва да изгради сероочистваща инсталация, за да не

бъде затворена. Проблеми със средствата за изграждане на сероочистваща инсталация имаха и димитровградската ТЕЦ „Марица 3“. Условие за удължаване на нейния лиценз беше да се предоставят доказателства, че може да бъдат осигурени пари за сероочистка. Без да го обяви официално, преди седмица ДКЕВР удължи с пет години лиценза на „Марица 3“.

Елина Пулчева

Nasdaq подготвя оферта за NYSE въпреки договора с Deutsche Boerse

Американският борсов оператор се очаква да направи официално предложение до края на седмицата

Собственикът на американската фондова борса Nasdaq ще подаде оферта за закупуването на Нюйоркската фондова борса NYSE Euronext до края на седмицата. Предложението на Nasdaq OMX Group е в размер на 12 млрд. USD, което е повече от обявеното преди месец сливане на NYSE Euronext с Deutsche Boerse за 10.2 млрд. USD. Това съобщиха няколко щатски медии, като цитираха запознати източници. Евентуалният успех на офертата ще доведе до създаването на силно ориентирана към САЩ борса, като сделката вероятно ще включва и продажбата на европейските активи на NYSE.

Финансиране и риск
Nasdaq води преговори с няколко американски банки, сред които Bank of America, за заем от 5 млрд. USD, с който да се финансира част от сделката. Обсъжда се и участието на инвеститори от Близкия изток. Борсовият оператор планира да продаде активи на NYSE Euronext за 5 млрд. USD, които не може

► Nasdaq води преговори с няколко американски банки за финансиране на сделката, както и с инвеститори от Близкия изток

СНИМКИ BLOOMBERG

да си позволи. Сред тях е лондонският бизнес с деривати Liffe, който се очаква да бъде поет от Intercontinental Exchange (ICE) от Атланта.

Съгласно предлаганата структура Nasdaq ще поеме риска по офертата като основен кандидат, въпреки че ICE също ще участва. Това евентуално ще включва и компенсацията от 250 млн. EUR, която се предвижда при нарушаване на споразумението между NYSE и Deutsche Boerse, което директорите на двете компании одобриха миналия месец.

Дългови пречки

През последните няколко дни Nasdaq е извършила голяма част от подготовката за подаването на оферта, включително и предварително одобрение от борда на компанията. Затова е много вероятно предложението да бъде представено още тези дни. Пред сделката обаче стоят някои финансови пречки. Основната от тях е опасността банките да откажат заем на компанията, тъй като дълговете ѝ и в момента са големи. След като миналата година Nasdaq изкупи обратно акциите на един от големите акционери, дългът ѝ стана 2.9 пъти по-голям от годишната печалба преди лихви, данъци и амортизации, което е доста високо ниво. Наскоро агенция Standard&Poor's предупреди, че може да понижи кредитния рейтинг на компанията, ако тя реши да предприеме скъпи придобивания чрез сделки в брой. Алтернативен вариант за борсовия оператор е издаването на нови акции, но не е сигурно, че инвеститорите ще проявят интерес към книгата.

► Главният изпълнителен директор на Nasdaq OMX Group Робърт Грейфелд е под натиск от акционерите да направи компанията част от вълната от обединения. Консолидацията в сектора започна преди пет години, когато повечето борси в САЩ и Европа станаха публични дружества. Плановите му обаче може да се провалят, ако компанията не успее да си осигури необходимото банково финансиране

Фючърси ICE ще спечели при добра цена за Liffe

► Intercontinental Exchange (ICE) ще спечели от сделката, ако получи Liffe на добра цена.
► Фючърсният бизнес

на NYSE е подложен на по-малко регулации и по-слаба конкуренция, отколкото търговията с акции.

► Според анализатори обаче на ICE може да ѝ се наложи да плати повече за Liffe, ако Deutsche Boerse реши да увеличи офертата си.

2.9

► пъти надвишават дълговете на Nasdaq годишната ѝ печалба преди лихви, данъци и амортизации

12

► млрд. USD може да достигне предложението на Nasdaq OMX Group за NYSE Euronext

250

► млн. EUR компенсация е предвидена в споразумението на NYSE с Deutsche Boerse при разваляне на сделката

Приоритети Nasdaq залага на търговията с акции

► За разлика от NYSE, която навлезе в бизнеса с фючърсите при сливането си с Euronext през 2007 г., Nasdaq залага основно на търговията с акции.

► Стратегията на Nasdaq се базира на теорията, че макар и не толкова печеливши като бизнеса с фючърси, търговията с акции е циклична и в момента е в ниска точка.
► Затова обединените усилия на NYSE и Nasdaq може да направят този бизнес по-привлекателен.

Борсова икона

Nasdaq обаче може да разчита на факта, че е щатска компания, което ще направи офертата ѝ за американската борсова икона NYSE по-привлекателна в очите на обществото. Идеята за обединение с германската

Deutsche Boerse предизвика доста недоволство в страната. Съгласно договорените параметри двата оператора ще създадат нова компания, в която Deutsche Boerse ще контролира 60% от акциите, а останалите 40% ще бъдат собствено на NYSE

Euronext. Подобни националистични препятствия съществуват и пред други планирани сделки за борсова консолидация. Такива са офертата на Singapore Exchange за австралийската ASX и тази на London Stock Exchange за канадската TMX Group. □

Има какво да реставрираме

Образът на България по света
19 март 2011 г.

Бизнес форум на списание **МЕНИДЖЪР**
С подкрепата на:

БЪЛГАРСКИ БАНКАРСКИ СЪЮЗ
БАНКА ДСК
Креативен партньор: smarts

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Март	Април
Суров петрол	NYMEX	USD/б	98.1	98.1
Брент	ICE	USD/б	109.66	109.66
Газол	ICE	USD/т	940	964.5
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	3.91	3.91
Бензин 95	NYMEX	USD/т	974	-
Нафта	NYMEX	USD/т	938	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Март
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	252.25
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	252.01
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	210.29
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	4209.44
Kaiko		NYBOT	USD/m	3250.00
Kaife	Arabica	NYBOT	USD/m	5879.63
Соя	No.2	ICE	USD/m	481.06
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	677.50

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	8980	9075
Калай	LME	USD/т	28095	28300
Олово	LME	USD/т	2490	2501.5
Цинк	LME	USD/т	2235	2293
Алуминий	LME	USD/т	2474	2507.75
Никел	LME	USD/т	25080	25066
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2375	2365

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/т.р.у.	1400.15	1400.85
Сребро	LME	USD/т.р.у.	34.68	34.72
Платина	LME	USD/т.р.у.	1699	1702.85
Паладий	LME	USD/т.р.у.	698.5	700
Родий	LME	USD/т.р.у.	2380	2380

Мерни единици: 1 bu. соя = 27.216 kg; 1 bu. царевица = 25.4016 kg; 1USD = 1 U.S. cent
1bu. обес = 15.4224 kg; 1 lb. = 0.4536 kg; 1 cwt = 50 kg.; 1 gal. = 3.785 l.; 1 MT = 1000 kg

Източник: Bloomberg

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1.46
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8.68
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1.46
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1.51
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	10	2.2
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	8.06
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	2.62
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	2.32
ХОНГОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	1.86
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	2.65
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	718
ИНДОНЕЗИЙСКА РУПИЯ	IDR	10000	1.6
ИНДИЙСКА РУПИЯ	INR	100	3.19
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	1.76
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	1.3
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	5.66
ЛАТВИЙСКИ ЛАТ	LVL	1	2.78
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	1.21
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	4.74
НОРВЕЖКА КРОНА	NOK	10	2.5
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	1.13
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	3.27
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	5.06
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4.59
РУСКА РУБЛА	RUB	100	4.86
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	10	2.19
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	1.13
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	4.75
ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	9.41
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	1.45
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	2.08
ЕВРО	EUR	1	1.96

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.03.2011 г.

Райффайзен АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ Capital Management	Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени на 14.03.2011 г.					Цена при изкупуване
			До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	Над 100 001 евро	
Фондове на Райффайзен Капиталманеж Гезелшафт м.б.Х. за дата 14.03.2011 г.	консервативен	USD	11,78	11,72	11,66	11,63	11,49	11,49
Райффайзен-Европлюс-Облигации	консервативен	EUR	82,06	81,66	81,26	80,87	79,67	79,67
Райффайзен-А.Р.-Глобален-Балансиран	балансиран	EUR	103,67	103,17	102,66	102,16	100,65	100,65
Райффайзен-Глобален-Балансиран	балансиран	EUR	785,53	781,72	777,90	774,09	762,65	762,65
Райффайзен-Европейски-SmallCap-Компании	високододен	EUR	190,58	189,67	188,76	187,85	181,50	181,50
Райффайзен-Глобални-Основни-Акции	високододен	EUR	83,54	83,14	82,74	82,34	80,33	80,33
Райффайзен-Глобален-Акции	високододен	EUR	164,60	163,81	163,02	162,23	158,27	158,27
Райффайзен-Источноевропейски-Акции	високододен	EUR	339,22	337,61	335,99	334,38	323,07	323,07
Райффайзен-Евразия-Акции	високододен	EUR	198,50	197,56	196,61	195,67	189,05	189,05
Райффайзен-НововъзникващиПазари в Акции	високододен	EUR	245,48	244,31	243,14	241,97	233,79	233,79
Райффайзен-Русия-Акции	високододен	EUR	96,76	96,30	95,84	95,38	92,15	92,15
Райффайзен-Енергийни-Акции	високододен	EUR	201,52	200,56	199,60	198,64	191,92	191,92
Райффайзен-Инфраструктурни-Акции	високододен	EUR	133,56	132,91	132,27	131,63	128,42	128,42
Райффайзен-Активни-Стоки	високододен	EUR	122,87	122,29	121,70	121,12	117,02	117,02
Райффайзен-Защита От Инфлация-Фонд	консервативен	EUR	125,41	124,80	124,20	123,59	121,76	121,76

Нетната стойност на активите на дял е равна на цената на обратно изкупуване. Информация за просектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.rcm.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. сп. (млн)	ЦОМ	Договорност и Риск				
				От началото на годината (не се анюализира)	Спонтанно отклонение	За последните 12 мес.	От началото на публ. преразпределение (анюализирана)	Начало на публ. преразпределение
Автора Капитал АД	Смесен - балансиран	4.9388	5.1312	-0.77%	14.53%	0.12%	-20.10%	21.01.2008
Автора Кепитъл - Балансиран	фонд в акции	7.6975	7.7360	1.86%	12.86%	15.95%	-7.99%	23.01.2008
Автора Кепитъл - Глобал	фонд в акции	10.2052	10.3583	0.0000	0.10%	1.20%	1.38%	23.09.2009
Активна Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	2.3941	2.3941	6.97%	29.34%	-2.16%	-49.24%	12.11.2007
ДФ Активна Високододен	Смесен - балансиран	2.8150	2.8150	7.38%	25.87%	-2.70%	-42.49%	12.11.2007
Астра Асет Мениджмънт АД	фонд на паричен пазар	11.6181	11.6123	11.5949	11.6065	11.6123	1.23%	06.10.2008
ДФ Акста Кеш	Смесен - балансиран	11.2199	11.1641	11.0525	11.1083	0.0000	3.45%	10.88%
ДФ Акста Баланс	фонд в акции	10.6472	10.5942	10.4353	10.4883	0.0000	5.44%	13.15%
БенчМарк Асет Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	14.7617	14.6155	7.86%	7.05%	8.72%	7.49%	14.12.2005
ДФ БенчМарк Фонд-1 Акции и Облигации	фонд в акции	8.9903	8.9013	11.52%	12.05%	8.14%	-1.86%	01.03.2006
ДФ БенчМарк Фонд-2 Акции	фонд в акции	4.2992	4.2566	-1.78%	13.67%	-22.95%	-16.58%	21.06.2006
ДФ БенчМарк Фонд-3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции	8.2592	8.0186	2.74%	11.47%	1.60%	-7.48%	05.02.2008
ДФ БенчМарк Фонд-4 Енергетика	фонд в акции	11.3910	11.0592	1.06%	12.31%	1.94%	3.44%	05.02.2008
ДФ БенчМарк Фонд-5 ЦИЕ	фонд на паричен пазар	12.4017	12.4017	1.09%	0.25%	7.37%	8.82%	03.06.2008
Болкан Капитал Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	82.1705	81.8829	-0.64%	1.12%	-0.59%	-4.13%	20.11.2006
ДФ БОМ Балансиран Капитал	фонд в акции	51.1905	50.9345	4.88%	1.87%	0.44%	-11.31%	20.11.2006
ДФ Европа	фонд в акции	63.8541	63.5348	-1.16%	4.48%	-13.61%	-10.48%	03.10.2007
БФВМ Балансиран Капитал	фонд в акции	102.2371	100.7149	4.05%	3.43%	-0.86%	0.36%	04.01.2007
ДФ БФВМ Високододен фонд	Смесен - балансиран	79.2965	78.1159	N/A	2.12%	-4.86%	-6.44%	25.06.2007
ДСК Управление на Активи АД	фонд в облигации	1.34254	1.33986	1.33%	0.62%	5.79%	5.71%	01.12.2005
ДФ ДСК Стандарт	Смесен - балансиран	1.13534	1.12854	3.43%	4.01%	2.37%	2.37%	01.12.2005
ДФ ДСК Баланс	фонд в акции	0.81857	0.80642	6.08%	8.79%	5.90%	-4.08%	01.03.2006
ДФ ДСК Растек	Смесен - консервативен	0.76627	0.76169	1.47%	2.83%	5.16%	-8.52%	07.03.2008
ДФ ДСК Имоти	Смесен - консервативен	1.06496	1.06177	0.78%	0.33%	2.97%	3.33%	07.05.2009
Елана Фонд Мениджмънт АД	Смесен - балансиран	104.3078	103.2700	4.46%	6.78%	-0.55%	0.71%	07.12.2005
ДФ Елана Балансиран Евро Фонд	Смесен - балансиран	107.9648	106.8906	3.64%	6.02%	-2.63%	1.43%	06.03.2006
ДФ Елана Балансиран Доларов Фонд	фонд в акции	89.9940	88.6542	6.34%	9.59%	-2.67%	-0.66%	20.06.2005
ДФ Елана Високододен Фонд	фонд на паричен пазар	126.6088	126.6088	1.52%	0.37%	8.25%	7.24%	31.10.2007
ДФ Елана Фонд Паричен Пазар	Смесен - консервативен	95.5096	95.1280	0.72%	1.92%	3.75%	-1.50%	01.02.2008
ДФ Елана Долар Фонд	Смесен - консервативен	109.4327	108.9954	1.24%	0.28%	5.91%	5.36%	01.07.2009
ДФ Елана Еврофонд	фонд в акции	101.2568	99.2518	N/A	N/A	N/A	N/A	15.11.2010
ДФ Елана Глобален Фонд Акции	Смесен - балансиран	5.2581	5.2267	8.09%	8.79%	6.84%	5.52%	08.07.1999
Златен Лев Капитал АД	фонд в акции	1.0574	1.0521	1.0495	11.63%	14.54%	2.38%	01.06.2009
ИД Златен Лев	Смесен - балансиран	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2009
ДФ Златен Лев Индекс 30	фонд в акции	18.8976	18.7658	7.14%	8.05%	1.51%	10.38%	28.09.2004
Капман Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	11.7413	11.5781	8.44%	10.16%	-1.69%	3.01%	05.01.2006
ДФ Капман Фикс	фонд на паричен пазар	10.0244	10.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2010
ИД Капман Капитал	Смесен - балансиран	1.1823	1.1648	5.41%	10.73%	-11.14%	1.74%	10.05.2004
ДФ Капман Макс	фонд в акции	0.8616	0.8489	2.50%	17.47%	10.58%	-3.62%	04.10.2006
Карол Капитал Мениджмънт ЕАД	фонд в акции	1.0761	1.0602	-0.91%	10.16%	14.58%	1.78%	23.11.2007
ИД Адванс Инвест	фонд в облигации	132.3049	132.1071	0.15%	3.12%	3.10%	5.85%	04.05.2006
ДФ Адванс Източна Европа	Смесен - балансиран	14.7623	14.6161	3.09%	8.11%	-1.62%	2.38%	17.12.2004
Адванс IPO Фонд	фонд в акции	0.8049	0.7970	4.60%	15.07%	6.46%	-4.75%	04.05.2006
КТБ Инвестиционен ЕАД	Смесен - балансиран	847.1793	840.8413	3.23%	4.19%	6.07%	-5.74%	09.05.2008
ИД КТБ Облигации България	фонд в акции	763.3259	757.6152	3.67%	4.43%	5.75%	-9.12%	09.05.2008
КТБ Балансиран Фонд	фонд в облигации	11.6141	11.6141	0.63%	1.05%	5.67%	2.96%	30.01.2006
КТБ Акции	Смесен - балансиран	132.3042	132.3042	6.12%	6.01%	10.29%	3.66%	30.01.2005
СББ Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	8.0623	8.0623	11.47%	11.47%	15.32%	-4.12%	30.01.2006
ДФ СББ Патримониум Земя	фонд в акции	10.8847	10.8847	4.61%	3.34%	7.94%	4.08%	30.01.2009
Сверен Финанс АД	фонд в акции	7.8919	0.0000	N/A</				

Регионални
индекси

Серията спадове за водещия индекс продължава

Softix: 424.69

↓ -2.10%

Водещият индекс в Македония се нареди сред зубещите

МВПО: 2569370

↓ -2.48%

Сръбският пазар отчете силен спад

BELEX15: 759.35

↓ -1.80%

Резултат

"Холдинг Асенова Крепост"

► Увеличението на капитала на "Холдинг Асенова Крепост" АД е преминало успешно, след като в сметката на компанията са постъпили 12 539 342.70 лв., колкото е емисионната стойност на новите акции

Акция на деня

"ФНИ България"

3.11

► процента се понижила акциите на "Фонд за недвижими имоти България" АДСИЦ и достигнаха нивото от 0.654 лв. за брой

Световни
индекси

Щатският бенчмарк започна сесията във вторник с понижение

DJIА: 11785.80

↓ -1.73%

Европейският индекс продължи своя спад

STOXX 50: 2779.15

↓ -2.56%

Дори хонконгският измерител последва пессимизма на азиатските пазари

Hang Seng: 22678.20

↓ -2.86%

Имоти

Париж

► Цените на недвижимата собственост във френската столица са се повишили с 18% през 2010 г. след спад от 4% година по-рано. В момента френските инвеститори предпочитат имоти пред акциите въпреки ниското предлагане и малкото нови строежи

Стока на деня

Газ

0.82

► процента се повишиха фючърите на природния газ по време на търговията в Лондон. Цената достигна 3.946 USD/MMBtu

Памукът продължи да поскъпва

Американското министерство на земеделието повиши прогнозите си за търсенето на стоката през годината

Перспективите за търсенето на памук, най-добре представилата се стока от изминалата година, остават много оптимистични. Това прогнозира базираната в Сингапур компания за търговия на земеделски стоки Olam. Причината за това е, че икономическият растеж в Китай и Индия е вдигнал доходите на населението и по този начин е увеличил потреблението. Според Джагдиш Парихар, управляващ директор на отдела за памук в Olam, стабилен ръст от 3 до 4% е доста реалистичен.

Конкуренция за земя

Цената на памука се увеличи повече от два пъти през миналата година, достигайки най-високите си нива за всички времена този месец, поради свиващи се глобални запаси и

увеличено търсене основно от Китай, най-големият потребител на стоката. Цените ще бъдат променливи, както и запасите, които ще се конкурират за земеделски площи с други, поскъпи храни, прогнозира Парихар. Той допълва, че пазарът на памук е част от земеделския комплекс, който сам по себе си изживява значителен дисбаланс на търсенето и предлагането, получен в резултат на икономическия и стокания суперцикл, който наблюдаваме в момента. Тъй като инфлацията при храните е висока, памукът винаги ще се съревновава с тях за площи.

Повишено
потребление

Памукът се вдигна с 92% през 2010 г. най-големият годишен ръст от 1973 г. Цената му се повиши със 157% за последните 12 месеца, изпреварвайки среброто и кафето, които също надхвърлиха двоен ръст. Стоката се търгува за 1.9393 USD за паунд на борсата в Ню Йорк вчера, след като достигна най-

► Непрекъснато повишаващото се потребление на памук води до все по-високи цени на суровината

високото си ниво от 2.1970 USD за паунд на 7 март. Световното производство на памук за годината до 31 юли ще бъде с 0.3%

по-малко от предвидяното през февруари поради намалено производство в Китай, казват от министерството на земеделието

на САЩ. То ще достигне 114.95 млн. бали през годината, сравнено със 115.25 млн. бали, предвиджани преди месец. Прогнозите

за потреблението обаче се повишават до 116.61 млн. бали, което е повече от досега очакваните 116.55 млн. бали. □

Повишение

► Мегта с гоставка след три месеца повиши цената си на Лондонската стокова борса за пръв път от пет сесии насам, скачайки с 0.5% до 9240 USD за тон. Цената на метала с гоставка през юни в Шанхай също се изкачи с 0.5% до 10 614 USD за тон

СНИМКИ BLOOMBERG

Петролът
поевтиня рекордно

Сортът Брент загуби 4.5% до 108.54 USD за барел по време на търговската сесия в Лондон

Очакванията за свито потребление на петрол в Япония, третата в света по консумация на суровината страна, понижиха за втори пореден ден котировките. В унисон със засилилия се спад на световните борси и котировките на петрола ускориха понижението си. Нефтът от сорта Брент загуби 4.5% до 108.54 USD за барел по време на търговската сесия в Лондон. Това потопи цената до най-ниското ниво за последните три седмици на борсата.

Малко по-малко спад отчете американският суров петрол. Той се понижи на борсата в Ню Йорк до 97.10 USD за барел. Понижението за суровината с доставка през април, което е около 4%, изпрати цената

му на най-ниското ниво от началото на март.

Цената на суровия петрол изтри печалбата, която беше формирана от нахлуването на силите на Саудитска Арабия в Бахрейн. Официалните власти на Саудитска Арабия обявиха, че кралството е отговорило на искане от Бахрейн за "подкрепа" по повод гражданското недоволство.

Затварянето на рафинериите в Япония спира производството на около 1.3 млн. барела в страната, която има капацитет от около 4.520 млн. барела на ден, показват данни от петролната асоциация на Япония. □

97.1

► USD за барел се понижи американският суров петрол на борсата в Ню Йорк

Интервю Андрей Кондаков, президент на Черноморската банка за търговия и развитие

Очакваме 4% ръст на икономиките в държавите от Черноморския регион

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Търговията и дяловото финансиране ще са приоритетни за банката до 2014 г.

► **Господин Кондаков, в държавите от Черноморския регион световната криза се усети с известно забавяне, но в същото време те бяха много по-силно засегнати от нея. Какво очаквате в средносрочен план?**

- Това е напълно вярно. Черноморският район бе един от най-динамично развиващите се. За периода 2000-2006 г. средният икономически растеж в страните от региона бе около 6%, което бе сравнително добър показател. В същото време заради кризата регионалният БВП се сви с близо 6%. През 2010 г. икономическата ситуация в района започва плавно да се подобрява и затова през 2011 г. смятаме, че възстановяването ще продължи. За периода 2011-2014 г. очакваме среден ръст на 11-те държави от региона до 4% на годишна база. Резултатите ще се подобряват, но това няма да се случва толкова бързо.

► **Каква е прогнозата ви конкретно за България?**

- Ние следим прогнозите на официалните агенции и професионалните анализатори. Разбрахме, че българските експерти очакват ръст от около 3.6%, което е много близко и до нашите очаквания за тази и следващите години.

► **Заради кризата дялът на лошите кредити се увеличи. Имаше ли проблеми и с обслужването на отпуснатите от ЧБТР заеми?**

- Ние нямаме нито един лош кредит заради кризата. Всъщност към момента има проблеми само по един заем, изтеглен през 2005 г. Може би сме прекалено консервативни или с много късмет, не знам.

► **Какви ще са приоритетите в дейността на банката в бъдеще?**

- Ще фокусираме дейността си върху кредитиране на търговски дейности и дялово финансиране. Самото име на банката подсказва, че ние финансираме търговия, но на практика към момента тя е с дял от около 10% и затова в бъдеще трябва да увеличим този процент. Дяловото финансиране в портфолиото ни е 3%. Ние смятаме, че той също е малък. В същото време усещаме, че има растящо търсене на подобен вид финансиране, и се надяваме, че през следващите 2-3 години дялът му ще се

„Целта ни е до 2014 г. да отпуснем ново финансиране на България до 200 млн. EUR и ако това се случи, портфолиото ни в страната ще се увеличи двойно

увеличи до 5-7%.

► **Можете ли да направите сравнение на активността между отделните държави, които са теглили заеми от банката?**

- Всички са сравнително активни. Има търсене за всички наши продукти, тъй като те са и доста разнообразни. Най-голяма сума към момента е изтеглена от Турция. Преди това беше Русия, а още по-рано Украйна. Към момента на България са отпуснати заеми за 23 проекта, които са на стойност 211 млн. EUR, и това е дял от 10% от портфолиото на банката. В бъдеще ще се опитваме да доставим и повече капитали.

► **Вие сте на посещение в България във връзка с разработването на нова стратегия за страната**

до 2014 г. Какви са основните акценти в нея и какви цели си поставя тя?

- На всеки 4 години стратегията на банката се обновява. Новата ни стратегия бе одобрена от правителствата на държавите акционери през декември 2010 г. Това, което правим сега, е да превърнем цялостната стратегия в индивидуална стратегия за отделните държави. В случая с България сме заложили да отпуснем ново финансиране с обем до 200 млн. EUR. Ако това се случи, портфолиото ни в страната ще се увеличи двойно. Ще бъдем активни в сектори като инфраструктура, енергетика, енергийна ефективност, туризъм, производство, малки и средни предприятия, търговия и дялово финансиране. Очаквам да успеем да изпълним

новите си цели.

► **Успяхте ли да постигнете целите на стратегията, която сте следвали досега?**

- За съжаление целите, които си бяхме заложили за предходния период, бяха изпълнени само 50%. Това бе и причината за много сериозни обсъждания с акционерите от българска страна. На практика досега успяхме да постигнем доста добри резултати в отпускането на кредити за повечето държави, които са акционери в банката. Имаме известни затруднения по отношение на изпълнението на целите си за България, Румъния и Гърция, като основната причина за това бе, че страните, които са членки на ЕС, имат достъп до по-ниски лихвени нива на кредитите.

Визитка Кой е Андрей Кондаков

- Андрей Кондаков е президент на Черноморската банка за търговия и развитие от юли 2010 г.
- Преди това е бил зам.-президент на банката, а в периода 2003-2007 г. - и член на борда на директорите за Русия.
- Кондаков е работил дълги години в Министерството на външните работи на Русия.
- През 1988 г. е назначен в департамент „Международни икономически отношения“ в Министерството, като през 2002 г. го оглавява.
- През 2006 г. той става член на колегиума на Министерството на външните работи.

Резултати Големите проекти на банката у нас

- ProCredit Bank - 32.5 млн. EUR
- ТЕЦ „Марица изток 3“ - 20 млн. EUR
- ТЕЦ „Марица изток 1“ - 18 млн. EUR
- „Кремиковци“ - 18 млн. EUR
- „Овергаз“ - 18 млн. EUR
- Вятърен парк „Суворово“ - 11 млн. EUR

► **Кои ще са основните предизвикателства при изпълнението на новата стратегия за България?**

- Основният ни проблем в бъдеще, а и досега бе фактът, че нашите лихвени проценти невинаги са били достатъчно конкурентни. Ние трябва да заемаме от международните пазари, а нивата са по-високи за нас в сравнение с ЕЕБР например, така че по дефиниция сме малко по-скъпи.

► **А кои са основните предимства на банката в сравнение с другите финансови институции?**

- На първо място това е процесът. Ние сме много по-бързи при одобряването на искане за кредити. Служителите ни имат добри познания за отделните държави. Имаме колеги, които говорят и български, така че няма и езикови бариери. Не поставяме политически или макроикономически условия, така че поддържането на контакт с нас е сравнително лесно. Ние сме и много гъвкави. Можем да структурираме продуктите така, както би ги искал съответният клиент.

Дарина Черкезова

Профил Коя е Черноморската банка

► Черноморската банка за търговия и развитие (ЧБТР) е финансовата

институция в системата на Организацията за черноморско икономическо сътрудничество (ОЧИС). Създадена е през 1998 г. от 11-те държави членки на ОЧИС - Албания, Армения, Азербайджан, България, Грузия, Гърция, Молдова, Румъния, Русия,

Турция и Украйна. Банката започва да оперира през юни 1999 г.

► България притежава 13.5% от вписания капитал.
► Банката предостава финансиране на регионални проекти, корпоративни заеми и краткосрочно търговско финансиране на

предприятия от държавния и частния сектор на държавите членки.

► До момента ЧБТР е одобрела 225 транзакции за 2.1 млрд. EUR. От тях 23 са за България и са на стойност 211 млн. EUR, което представлява около 10% дял в портфейла на банката.

HP ще се премести в "облака"

Компанията сменя стратегията си и се насочва към сектора на софтуера и услугите през интернет

Компютърният гигант Hewlett-Packard ще се придвижи по-надълбоко в областта на "облачните" компютърни услуги. HP ще разработи свои собствени интернет услуги и ще се придвижи към пазара на софтуер и компютърни услуги, доставяни през интернет, каза главният изпълнителен директор на компанията Лео Апотекер, цитиран от Bloomberg.

Компанията също така планира да отвори свой магазин за приложения, който ще позволи на разработчици да създават програми за потребители и бизнеси, използвайки инструменти на HP и работещи със сървъри на HP. Мобилната платформа на компанията WebOS ще бъде използвана в по-широка гама от продукти, като целта е тя да достигне до над 100 млн. устройства на година. "Всичко, което ще правим в бъдеще, ще бъде доставяно като услуга", заяви Апотекер.

Различна стратегия

Според чужди анализатори новият фокус на компанията е опит на HP да настигне конкурентите си, които доминират на пазара на интернет услуги - Apple, IBM и Oracle.

На практика Апотекер се отдръпва от стратегията на своя предшественик Марк Хърд, като се концентрира върху увеличаването на приходите вместо върху съкращаването на разходите. Акциите на HP повяхнаха с 10%, след като Хърд напусна управлението на компанията миналия август заради шумен секс скандал със своя подчинена.

Според прогнозите ръстът на печалбата ще бъде по-бавен през тази и следващата година, сравнен със средния ръст от 8% при Хърд. HP вдигна своя тримесечен дивидент за пръв път от 13 години - ход, който цели да успокои инвеститорите. Той се повишава от 8 на 12 цента на акция, обяви Кати Лесяк, главен финансов директор на компанията. Тя допълни, че HP ще остане активен купувач на други предприятия.

Фокус върху софтуера

Ще бъде създаден софтуер, който да помогне на различни компании да пишат и подкарват приложения на облачната услуга на HP, каза още директорът на компанията. Тези приложения ще бъдат предлагани на корпорации и потребители през специален онлайн магазин. Апотекер призна, че компанията може да разреши на други компании да разпространяват своя софтуер чрез услугата на HP.

Апотекер смята да се възползва по-добре от операционната система WebOS, която HP получи миналата година, след като закупи производителя на смартфони Palm за 1.2 млрд. USD. Операционната система ще бъде инсталирана на всички компютри, произведени от HP през следващата година, макар че те ще може да работят и с Windows на Microsoft. Компанията смята, че има предимство при корпоративния пазар, където HP се надява да доставя по над 100 млн. устройства годишно. Наскоро обяве-

ният таблет TouchPad ще бъде пуснат в продажба през юни.

Финансови прогнози

Продажбите на HP може да се повишат с 3.7% през фискалната 2011 г. и с 4.4% през 2012 г., твърдят анализатори, цитирани от Bloomberg. Според Апотекер HP може да получава 7 USD на акция до фискалната 2014 г., сравнено със средното равнище от 5.24 USD, прогнозирано за 2011 г.

Наскоро изпълнителният директор заяви, че ще реорганизира отдела за персонални компютри на компанията, който е на стойност 41 млрд. USD, за сметка на увеличени разходи за проучвания и разработки. Предишният изпълнителен директор Марк Хърд, който беше начело на компанията пет години, увеличи продажбите и възвръщаемостта за акционерите чрез придобивания и съкращавания на разходите за над 24.3 млрд. USD, които включваха планове за уволняването на поне 48 хил. работници. Разходите за разработки спаднаха от 4% от продажбите в края на 2005 г., когато Хърд пое управлението, до 2.3% от продажбите в края на 2010 г.

Въпреки трудностите, новия мениджмънт и трудната среда със своите годишни продажби от 126 млрд. USD и над 300 хил. служители HP си остава най-големият продавач на персонални компютри и принтери в света, като доставя над два принтера всяка секунда.

Пламен Димитров

► Ще бъде създаден софтуер, който да помогне на различни компании да пишат и подкарват приложения на облачната услуга на HP, каза директорът на компанията Лео Апотекер

СИМКИ BLOOMBERG

1.2

► млн. USD е годишната заплата на главния изпълнителен директор на HP Лео Апотекер

► Новият фокус на компанията е опит на HP да настигне конкурентите си Apple, IBM и Oracle

Големи бонуси Близко 10 млн. USD е получил шефът на HP

► Новият главен изпълнителен директор на Hewlett-Packard Лео Апотекер, който седна на креслото на Марк Хърд, се е договорил да получи рекорден финансов пакет. Годишната заплата на Апотекер е 1.2 млн. USD, допълнително той ще получи 4 млн. USD кеш като бонуси и още 4.6 млн. USD компенсация, че напуска SAP.

► Апотекер пое HP през лятото на миналата година, след като заради секс скандал беше отстранен Марк Хърд.

След уволнението на Хърд стана ясно, че той е получавал колосални възнаграждения, заради което бордът на директорите на HP си навлече гнева на акционерите.

► Заплатата на Хърд е била 1.1 млн. USD, допълнително той е получил 10 млн. USD бонус под формата на акции, които по-късно обаче беше отменен, след като стана ясно, че Хърд отива да работи при основния конкурент на HP-Oracle. А обезщетението за уволнението му е донесло скромните 12.2 млн. USD. Именно слуховете за очакваните финансови ползи за Марк Хърд са повлияли в значителна степен за солидното възнаграждение на Лео Апотекер.

БАНКИ И ЗАСТРАХОВАНЕ

Банките търсят за клиенти все по-сигурни фирми

Според „Кредитекс“ дългосрочните кредити намаляват риска и са по-изгодни

Изискването за уседналост на фирмите е едно от основните неща, които може да помогнат на компаниите да вземат кредит. Кризата доведе до сериозен ръст на лошите кредити, но въпреки това и банкерите, и мениджърите на небанковите финансови институции обясняват, че изискванията, на които трябва да отговарят фирмите, не са се променили съществено. Целта на банките е да намерят по-сигурни клиенти с ликвидни обезпечения. А едно от нещата, които предпазвали от риск сега, били по-дългосрочните кредити. Това е мнението на мениджърите на „Кредитекс“.

По-гъло и по-сигурно
„Съвсем разумно е в услови-

ята на криза фирмите да теглят по-дългосрочни заеми”, коментира Мария Цукровска, директор „Кредитиране” в „Кредитекс”. По думите ѝ по-дългосрочните заеми са по-изгодни и за фирмите, и за кредитиращите институции. Идеята е, че фирмите разполагат със свеж ресурс в даден момент, а пренасят изплащането на кредитите си във времето, когато се предполага, че кризата ще е отминала. „По-дългосрочният бизнес ипотечен кредит означава по-малка месечна вноска и съответно повече оборотен капитал”, коментира още Цукровска. Банкерите обаче не са толкова позитивно настроени към по-дългосрочните заеми. Според изпълнителния

директор на ПроКредит Банк Петър Славов един заем за по-дълъг период не предпазва банките от рискове. Заместник главният изпълнителен директор на Банка Пиреос България Емил Ангелов подкрепи твърдението, че вероятността обслужването на по-дългосрочните кредити да е редовно е по-голяма.

Да не се отклоняваш от пътя

Банките буквално гледат под лупа всеки един кредитоискател. Банкерите обясниха, че действат индивидуално с всеки клиент, а подходът им се определя от сектора, в който оперират фирмите, и сроковете, които си определят. „Важно е да имаме

компания, която е в даден бизнес, нямало е „кръшкания” в различни дейности, ваканционни комплекси по морето или голф игрища. Всичко, което е имало като печалба, е вложено във фирмено имущество”, коментира изпълнителният директор на ПроКредит Банк.

Лоши новини за лошите кредити

Според някои банкери пикът на лошите кредити трябваше да е миналата година, други прогнозируют, че нещата ще се влошат тази. Според Петър

Тест
Как си преминал през кризата

Основните неща, които гледат банките и небанковите институции при отпускане на кредит, са:

- ▶ Финансови резултати и бизнес план
- ▶ Срокове и цели,

- които си е поставила фирмата
- ▶ Сектор, в който работи фирмата
- ▶ Как се е справила по време на икономическата и финансовата криза - затваряла ли е офиси, съкращавала ли е персонал, как са се променяли финансовите ѝ резултати
- ▶ Уседналост на бизнеса

Коментар

През тази на лошите

Ако миналата година видяхме пика на лошите потребителски и ипотечни кредити, смятам, че пикът на лошите бизнес кредити още не е минал. Той ще е през тази година. Това не е песимистична прогноза. Ние години наред се опитвахме да реструктурираме кредити, при които има проблеми в обслужването, и да ги решаваме. За съжаление фирмите не осъзнаха какво означава това, защото реструктурирането не е само промяна в плащането на кредита. Това е реструктуриране на управлението на самата фирма, на пазара, на който работи, и т.н. Компаниите, които осъзнаха навреме това, сега се измъкват от ситуацията и започват движение в положителна посока.

Обратно - банките предпочитат да прекратят отношенията си с компаниите, които така и не разбраха какво означава реструктури-

Рагослава Димитрова

Мнение

Дългосрочните бизнес кредити намаляват риска

Съвсем разумно и логично е в условията на криза бизнесът да тегли по-дългосрочни заеми. Причината е, че те дават възможност на фирмите да разполагат със свеж ресурс днес, а пък пренасят изплащането на кредитите във времето, когато се предполага, че кризата ще е отминала. По-дългосрочният бизнес ипотечен кредит означава по-малка месечна вноска и съответно повече оборотен капитал. Това може да бъде съчетано с подходящ краткосрочен период по главницата или сезонен погасителен план. Фирмите може и да

Мария Цукровска,
директор „Кредитиране” в
„Кредитекс”

” **Предприемачите са по-консервативни и по-трезво преценяват ситуацията**

рефинансират текущите си задължения с по-дългосрочни кредити, като по този начин те оптимизират паричните потоци на дружеството. Това е много важно и за междуфирмената задължнялост.

По-дългосрочните заеми, които са обезпечени с ипотека, намаляват рисковете и за кредитора, и за длъжника. Това е така, защото при тях обезпечението е дълготраен материален актив със силна мотивационна стойност за кредитополучателя. Въпреки това ние не даваме съвети какви

кредити да вземе отделната фирма. Изслушваме нуждите ѝ и след това решаваме кой кредит би бил по-полезен за нея. Но сега, когато предприемачите идват за кредит, вече са много по-консервативни и по-трезво преценяват ситуацията. Те сами предпочитат дългия срок.

Причината е, че са се убедили, че така получават по-ниски месечни вноски и увеличават оборотния си капитал. Това им дава повече сигурност, че могат да преминат дори и през по-тежки условия.

По време на кризата не сме си променяли критериите като кредитор. Имаме фиксирани изисквания, които действат още от 2004 г. Нов критерий при анализа на потенциалните кредитополучатели е колко успешно фирмата се е справила в периода на кризата. Как е преминала през кризата - дали е съкращавала служителите, намалила е офисите си, как се е движил оборотът ѝ. Кризата имаше оздравителен ефект на кредитния пазар и сега се откроява по-консервативна политика по отношение на кредитополучателите. ■

Число

31.775

► млрд. лв. са отпуснатите бизнес кредити през първия месец на годината, показва статистиката на БНБ

СНИМКА SHUTTERSTOCK

година ще бъде пикът бизнес кредити

Петър Славов,
изпълнителен директор на
ПроКредит Банк

” В момента всички се борят за добри клиенти, а не за пазарна ниша

ране. От друга страна, има един времеви лаг. Икономиката излиза от рецесията и това се вижда от различните индикатори. Това обаче не означава, че всяка фирма може да следва този тренд. Има забавяне при влошаването на кредитния портфейл, но той все още се влошава. Не мога обаче да твърдя,

че банките са променили изискванията си и оценката на риска. Банките са много селективни в това да избират добрия риск и в момента всички се борят за добри клиенти, а не за пазарна ниша.

Искаме да изберем само "черешките" от цялата кошница. Има промяна в подхода на кредитирането, но той е от началото на кризата. Тази лудост и замъгляване, което ни беше обхванало, че растежът вечно ще бъде висок, ни доведе до отрезвяване. Сега сме много по-реалистични в преценките си. Не мисля дори, че банките искат по-големи обезпечения.

Важно е мениджърът да има конкретни идеи и цели. Тези неща не може да бъдат конкретно измерени, но уседналостта и решителността и решителността, с която се говори за даден проект, са много важни за взимането на решение от страна на банката дали да отпусне или не даден кредит. **■**

Интервю Емил Ангелов, зам. гл. изп. директор на Банка Пиреос България

Банките търсят по-сигурни ликвидни обезпечения

Общият модел на преценката и схващането ни за риска като цяло не се е променил

► **Господин Ангелов, статистиката на БНБ показва, че делът на необслужваните бизнес кредити е най-голям за миналата година в сравнение с ипотечните и потребителските. Това промени ли модела на управление на риска, които прилагат банките?**

- Не бих казал, че е променен някакъв общ модел на преценката и схващането ни за риска като цяло. Това се дължи на променените икономически реалности, на очакванията за по-умерени продажби и обороти и по-ниска икономическа активност.

Разбира се, винаги трябва да отчитаме, че всеки бизнес кредит се оценява индивидуално. Може да споменем за различен подход и анализ на риска в зависимост от сектора, в който оперират отделните фирми. Икономиката все още е далеч от нивата от предкризисния период, но разликите в отделните сектори вече се очертават ясно.

► **Как се развиват различните сектори?**

- Например производствата, които са експортно ориентирани, растат, а земеделският сектор се представи повече от задоволително през миналата година. Но в строителството все още нямаме никакво подобрене. Продажбата на бързооборотни стоки все още е потисната поради свитото потребление, т.е. оценката на риска в горните два примера ще е различна предвид различните сектори, в които оперират компаниите, и перспективите пред тях.

► **Банките искат ли вече по-голямо обезпечение в сравнение с предходни години?**

- Всички условия на кредитиране са променени през последните години и банките търсят както по-сигурни клиенти и проекти на финансиране, така и по-сигурни и ликвидни обезпечения. Вече не са склонни да поемат големи рискове, затова и компаниите, които подкрепят финансово, трябва да имат отлични обезпечения.

” **Самият период на кредита, колкото и дълъг да е, не може да предпази от финансови загуби**

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Не трябва да забравяме и лошите примери от последните две години с обявяване на несъстоятелност със задна дата, прехвърляния на активи и цели компании на новосъздадени дружества, а задълженията остават в „кухи“ структури. Действията, които някои компании с финансови затруднения предприеха, нямаше как да не повлияят в отрицателна посока на доверието между банка и клиент.

Това обаче не значи, че не сме наясно, че при затруднение за обслужване на кредита от компанията условията трябва да се предложат и да се предложи нов променен погасителен план на клиента.

► **Има ли спад при кредитните линии за фирми за сметка на обезпечените кредити?**

- Има спад на активността, с която се кредитира. Кредитните линии най-често се свързват с необходимостта от оборотни средства, а такива са нужни при растящо производство. При спад обикновено други са нуждите. Ако биз-

несът ти расте, продаваш и имаш нови поръчки, тогава банката ще ти предостави кредитна линия, но ако има спад, свиваш производството, тогава банката ще е предпазлива, защото нямаш нужда от нови оборотни средства. Нормално е дори да започне да те пита как ще погасяваш кредитната си линия.

► **Небанковите кредитни институции обясняват, че по-дългосрочните кредити били по-сигурни и предпазвали от евентуални финансови загуби на фирмите. Как гледат банките на това, правилно ли е от ваша гледна точка?**

- Сигурността и степента на риска при един кредит трябва да се преценят преди подписването на договора. Всяка компания преценява за себе си нивото на риск, което може да поеме, както и периода на изплащане на кредита. Това са условия, които и самата банка преценява, за да предложи най-адекватен кредитен продукт в зависимост от конкретния проект. Самият период на

” **Кредитните линии най-често се свързват с необходимостта от оборотни средства, а такива са нужни при растящо производство**

кредита, колкото и дълъг да е, не може да предпази от финансови загуби. Финансовото състояние зависи от добрия бизнес на компанията, трезвата преценка на риска, обмислените инвестиции и пазарната среда.

Това, което небанковите кредитни институции обясняват на клиентите си, е, че при по-дълъг срок на изплащане имаш относително по-малка погасителна месечна вноска и вероятността да я обслужваш е по-голяма. Това, разбира се, е така, но то е като да обясняваш, че с краткосрочни заемни средства не следва да правиш инвестиции или печалбата не трябва да се бърка с оборота.

Рагослава Димитрова

Интервю Луик льо Пишу, изпълнителен директор на „БНП Париба Лични Финанси“

Коригирахме цените на кредитите заради кризата

Хората, които кандидатстват за кредит, се интересуват от размера на месечната вноска, лесната процедура и достъпността на заема

► **Господин Льо Пишу, проучване на БНП Париба показва, че най-много „бързи“ потребителски кредити са взети за покупка на телевизори и преносими компютри. Каква е причината за това и може ли да се нарече big мода?**

- Класацията „JetCredit топ 10“ е базирана на повече от 283 000 молби за JetCredit през 2010 г. и показва какви продукти търсят най-много българите и на каква цена. Според мен тя може да се счита за показателна за развитието на пазара в България. Данните от нашата статистика показваха, че и през 2009 г. тези групи продукти са били най-търсени, така че това може да бъде наречено устойчива тенденция.

Фактът, че най-търсените стоки са телевизори и преносими компютри, показва, че това са продуктите, които най-много българи предпочитат да купуват на изплащане. Мога да кажа, че интересът към купуване на вноски все още е висок. Ако потребителят има стабилни доходи, за него това е много по-удобно, отколкото да похарчи голяма сума наведнъж.

► **Компаниите за потребителски кредити от типа „бързи“ навлизат все по-активно на пазара у нас - и с реклами, и с различни промоции. Каква е причината за това и обърнаха ли се хората от банковите потребителски заеми към тези, които са отпуснати от небанкови институции?**

- Клиентите предпочитат продукти и услуги, които са близки до тях - в буквален и в преносен смисъл. Нашите продукти са подходящи за хора, които имат нужда от бърз потребителски кредит, отпускан с лесна процедура. От тази гледна точка дълги процедури за одобрение и високи изисквания са неизгодни за тях.

► **Каква всъщност е истината за лихвите при т. нар. „бързи“ потребителски кредити и в каква посока ще вървят те?**

- Пазарът намери баланс и лихвите в момента са резултат от конкуренцията. Ние не очакваме съществени изменения в краткосрочен план.

Лихвата по потребителските кредити обикновено се определя от профила на клиентите и от финансовия продукт, който биха искали да ползват. Например по отношение на заемите, които

” Смисълът на отговорното кредитиране е да се отпускат заеми само на хора, които няма да срещнат трудности при покриването на вноските. В условията на криза тази политика става още по-важна

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Визитка Кой е Луик льо Пишу

► Луик льо Пишу е изпълнителен директор на „БНП

Париба Лични Финанси“.

► Преди да се присъедини към българския екип на „БНП Париба Лични Финанси“, е бил регионален директор на BNP Paribas Personal Finance за Цен-

трална Европа, базиран в Прага.

► В периода 2004-2008 г. той създава и успешно развива алжирския офис на компанията.

► Луик льо Пишу е завър-

шил Политехнически колеж и Националния колеж за статистика и икономическа администрация във Франция. Той е бил офицер от френските ВМС.

се предлагат в магазините, ние имаме много интересни и не толкова скъпи оферти. Със сигурност в близко бъдеще ще предложим и други такива.

Според наше проучване най-важните параметри за хората, които кандидатстват за кредит, са размерът на месечната вноска, лесната процедура и достъпността на кредита. ГПР е важен показател, но клиентите най-много се интересуват от размера на вноската, тъй като това директно се отразява на техния бюджет.

► **Как гужествата управляват качеството на портфейла си сега, промениха ли се изискванията към кредитоскувателите?**

- Мога да говоря само за нашата компания. Поради икономическата криза ние трябваше да предприемем мерки, за да минимализираме нейния ефект. Някои от тях са коригиране на цените, по-строги правила при отпускането на кредити и оптимизиране на разходите.

Ние много внимателно оценяваме всеки кандидат.

Най-важни за крайното ни решение дали да одобрим, или отхвърлим даден клиент са кредитната му история и как е обслужвал предишни заеми. Ако знаем, че клиентът не може да си позволи кредит, го съветваме да отложи своите планове, докато финансовото му състояние се стабилизира. Смыслът на отговорното кредитиране е да се отпускат заеми само на хора, които няма да срещнат трудности при покриването на вноските. В условията на криза тази политика става още по-важна.

► **Небанковите кредитни институции предлагат ли разсрочване на погасителния план, когато клиентите имат финансови затруднения?**

- Както вече казах, нашата компания е в постоянен контакт с клиентите и правим всичко възможно да намерим решения, с които да им помогнем да обслужват кредита си. Ние се свързваме с клиента и опитваме да разберем какви са затрудненията, които изпитва. След това се стремим да разрешим проблема и да постигнем споразумение.

При определени условия позволяваме на коректните клиенти да отложат една вноска за края на кредитния си план. Разбираме, че ситуацията при всеки човек е различна, и затова полагаме усилия да намерим най-доброто индивидуално решение.

► **Статистиката показва, че към края на миналата година небанковите заеми реализираха ръст, макар и малък. Какво ще бъде развитието им през тази година?**

- Вярно е, че през последните месеци на 2010 г. наблюдавахме ръст. Според мен основната причина за това е подобрението на икономическата обстановка. Много хора станаха по-уверени, че ще могат да обслужват своите кредити, и затова купуват стоки на изплащане или кандидатстват за бързи кешови заеми.

Очакваме, че през 2011 г. кредитният пазар в България ще нараства прогресивно. Все пак ние оставаме зависими от развитието на потреблението на продукти като електроника, мебели, стоки за дома и др., които са основният двигател на пазара.

► **А каква е прогнозата ви за развитието на проблемните заеми, има ли добри новини в тази област?**

- От началото на икономическата криза се наблюдава повишение на кредитите в просрочие. Основните причини за това са нарастването на безработицата и влошената икономическа обстановка. В периоди, когато кредитното портфолио на компанията вече не отчита голямо увеличение, е логично коефициентът на лошите кредити да нараства, тъй като кредитният риск се появява с период на закъснение във времето след предоставянето на заема. Това много зависи и от политиката на компанията относно продажбата на лоши кредити и тяхното отписване.

Трудно е да се направи точна прогноза дали броят на „лошите кредити“ ще се увеличи, тъй като това зависи най-вече от развитието на икономическата обстановка. Разбира се, ако икономиката на страната се възстанови по-бързо от очакваното, постигнатите резултати ще са по-добри. В нашата компания сме спокойни за портфолиото си и поради ефективността на мерките, които предприехме. Вече наблюдаваме подобрение, което е най-важното към момента.

Рагослава Димитрова

Новите молове чакат клиенти с... безплатни паркинги

The Mall отмени набързо таксата за паркомясто

Паркингът се счита за втора дигулка на моловете, но това невинаги е така, твърдят специалистите по паркинг системи. Дори и втора дигулка на един търговски център е почти толкова важна, колкото и първата - миксът от наематели. Ако входът на паркинга е тесен и не може да се влезе с джип, ако местата винаги не достигат, коридорите са тесни и неудобни за маневри или ако цената е висока - всичко това отблъсква потенциалните клиенти на мола.

Неуспешният експеримент

Новите молове у нас, които отвориха врати в кризата, се рекламираха и с безплатните си паркинги. 10 месеца след откриването си обаче най-големият търговски център в България The Mall си позволи да експериментира, като въведе платено паркиране след първите 4 часа. За кратко. Тази мярка просъществува едва около седмица. „Паркингът в The Mall е отново безплатен за клиентите си“, съобщава в „Пари“ мениджърът Франк Уайтунг.

Въвеждането на платено паркиране в мол, в който част от наемателите протестираха срещу високите наеми на фона на ниските им обороти, изглежда, меко казано, странно. Още повече че голяма част от модните марки имат свои магазини и в другия нов мол - „Сердика център“, който също се опитва да примама клиенти, като им предлага да паркират, без да плащат. Там има 1600 паркоместа, които са за клиентите на мола и за служителите в офисите. Отпред и под The Mall има 2800 места за автомобили, като и тук част от тях са запазени за наемателите на „Европейския търговски център“.

Стари срещу нови

Предвид местоположението си „Мол София“ и „Сити център София“ имат в пъти по-малко паркоместа от новите молове. Вторият има едва 400 места за автомобили, от които 350 са подземни. Клиентите на т.нар. стари молове в София могат да ползват паркингите им безплатно само 2 часа. За посетителите на кината този срок е 4 часа, като за целта обаче трябва да пазят билета си. След това тарифата е в двата мола е по 2 лв. на час.

2

▶ часа е безплатен паркингът в старите молове в София - „Мол София“ и „Сити център София“, а след това се плаща такса за престой

2

▶ лв. на час е тарифата да паркирате колата си в „Мол София“ или „Сити център София“

„Средно между 3000 и 3500 коли на ден влизат в паркинга ни. Едно място се завърта около 7 пъти“, обясни мениджърът на „Сити център София“ Мирослав Гълъбов. Според него мол с малък брой паркоместа няма изгода да предлага безплатен паркинг. Първо, защото много от жителите на квартала ще паркират колите си в него. Втората причина е, че посетителите на мола не трябва да прекарват цял ден в него, а само няколко часа. Така молът може да има повече посетители, а магазините в него - повече потенциални клиенти.

Красимира Янева

▶ Паркингът в The Mall отново е безплатен за клиентите си, съобщава мениджърът Франк Уайтунг

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

КОРПОРАТИВНИ СЪОБЩЕНИЯ И ОБЯВИ НА ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ

Република България
Министерство на транспорта,
информационните технологии и съобщенията

Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) откри процедура за предоставяне на концесия на „Пристанищен терминал Бургас изток - 2“, част от пристанище за обществен транспорт с национално значение Бургас.

Обявлението за процедурата е публикувано на електронната страница на Държавен Вестник на електронен адрес: <http://dv.parliament.bg/DVWeb/index.faces> пог № 1 от 24.02.2011 г., както и електронната страница на МТИТС - на адрес: <http://www.mtitc.government.bg/page.php?category=540&id=4210>.

Republic of Bulgaria
Ministry of transport, information technology and communications

The Ministry of transport, information technology and communications (MTITC) has opened a procedure to offer on concession the „Bourgas East-2 Port Terminal“, part of the Port for public transportation of national importance of Bourgas.

The Announcement of the procedure has been published on the web-site of the Bulgarian State Gazette: <http://dv.parliament.bg/DVWeb/index.faces> under № 1 as of 24.02.2011 and also on the web-site of the MTITC: <http://www.mtitc.government.bg/page.php?category=540&id=4210>.

МИНИСТЕРСТВО НА ФИЗИЧЕСКОТО
ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТА

обявява конкурс за длъжността „ГЛАВЕН ЕКСПЕРТ“
в Дирекция „Физическо възпитание и спорт на
учащите“ отдел „Спортни училища“

Минимални и специфични изисквания, определени в нормативен акт:

1. Минимална образователна степен за заемане на длъжността – бакалавър;
2. Професионален опит: 4 години;
3. Ранг – III младши.

Допълнителни умения и квалификации, носещи предимство за кандидатите:

- Придобита образователна квалификация в областта на физическото възпитание и спорта;
- професионален опит в държавната администрация и/или в областта на физическото възпитание и спорта на учащите;
- познаване и ползване на нормативната уредба касаеща физическото възпитание и спорта;
- компютърни умения - работа с продуктите на MS Office /Word, Excel/, Internet.
- комуникативни и организационни умения.

Цел на длъжността:

Подпомага директора на дирекция „ФВСУ“ и началника на отдел „СУ“ в разработването на проекти на нормативни актове, свързани със спорта за учащите и дейността на спортните училища.

Размер на основната заплата за длъжността – 572 лева.

Начинът за провеждане на конкурса е:

1. Решаване на тест.
2. Интервю.

Необходимите документи, които следва да бъдат представени от кандидатите за участие в конкурсите са:

1. Заявление за участие в конкурса, съгласно приложение № 2 към чл. 17, ал. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители;
2. Декларация по чл. 17, ал. 2, т. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители;
3. Копие от документи за придобита образователно - квалификационна степен, допълнителна квалификация и правоспособност, които се изискват за длъжността;
4. Копия от документи, удостоверяващи продължителността на професионалния опит.

Документите следва да бъдат представени лично или чрез пълномощник в 10 - дневен срок от публикуване на обявата на адреса на Министерство на физическото възпитание и спорта - гр. София, бул. „Васил Левски“ № 75, стая 311, от 10.00 ч. до 12.00 ч., от 13.30 ч. до 16.30 ч.

Списъците и други съобщения във връзка с конкурса, ще се обявяват на информационните табла във фойето на партера на Министерство на физическото възпитание и спорта.

МИНИСТЕРСТВО НА ФИЗИЧЕСКОТО
ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТА

обявява конкурс за длъжността „ГЛАВЕН ЕКСПЕРТ“ в
Дирекция „Инвестиционна политика и управление на
собствеността“, Отдел „Инвестиционна политика“

Минимални и специфични изисквания, определени в нормативен акт:

1. Минимална образователна степен за заемане на длъжността – бакалавър;
2. Професионален опит: 4 години;
3. Ранг – III младши.

Допълнителни умения и квалификации, носещи предимство за кандидатите:

- Придобита образователна степен „магистър“, инженерни специалности;
- професионален опит в държавната администрация, строителството и дейности, свързани с планиране, контрол и реализация на инвестиционни програми и проекти;
- познаване и ползване на нормативната уредба касаеща физическото възпитание и спорта, инвестиционната дейност, управлението и стопанисването на държавната собственост;
- компютърни умения - работа с продуктите на MS Office /Word, Excel/, Internet.
- комуникативни и организационни умения.

Цел на длъжността:

Планиране, организиране и реализация на инвестиционната програма на МФВС.

Размер на основната заплата за длъжността - 627 лева.

Начинът за провеждане на конкурса е:

1. Решаване на тест.
2. Интервю.

Необходимите документи, които следва да бъдат представени от кандидатите за участие в конкурсите са:

1. Заявление за участие в конкурса, съгласно приложение № 2 към чл. 17, ал. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители;
2. Декларация по чл. 17, ал. 2, т. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители;
3. Копие от документи за придобита образователно - квалификационна степен, допълнителна квалификация и правоспособност, които се изискват за длъжността;
4. Копия от документи, удостоверяващи продължителността на професионалния опит.

Документите следва да бъдат представени лично или чрез пълномощник в 10 - дневен срок от публикуване на обявата на адреса на Министерство на физическото възпитание и спорта - гр. София, бул. „Васил Левски“ № 75, стая 311, от 10.00 ч. до 12.00 ч., от 13.30 ч. до 16.30 ч.

Списъците и други съобщения във връзка с конкурса, ще се обявяват на информационните табла във фойето на партера на Министерство на физическото възпитание и спорта.

Пари

**КОРПОРАТИВНИ
СЪОБЩЕНИЯ И ОБЯВИ
НА ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ**

Търгове, конкурси, Корпоративни промени,
Покани за обществени поръчки, Търгови предложения
Изменения по наредби, Процедури по приватизация,
Уведомления и други обяви от частната и държавната сфера

Цена за публикация: 0.66
лв./колон мм/ без ДДС

За допълнителна информация и заявки:
тел. 02/4395 853, e-mail: reklama@pari.bg

Престъпно евтино

Изложба на фалшиви модни стоки ни показва защо ментетата не са на мода

„Предпочитам да ходя гола, отколкото да нося ментета на Chanel.” Това беше слоугънът на „необлечена” фотосесия на рок звездата Кортни Лав, която излезе в списание Harper's BAZAAR през 2007 г. и с която тя компенсира дизайнера Карл Лагерфелд за появата си с фалшива рокля Chanel на партито за рождения ден на Парис Хилтън.

През миналата година митниците у нас са задържали 2.5 млн. фалшификата, което е с около 40% повече от 2009, заяви вчера Вяра Генова от Агенция „Митници”. Тя присъства на откриването на изложбата „Ментетата не са на мода”, инициатива на българското издание Harper's BAZAAR. До 29 март в Mall of Sofia можете да видите около 50 фалшиви артикула, с което да се поупражнявате по разпознаването им.

Пътят на фалшификатите

Генова обясни, че стоките влизат в България основно през Турция, но самите ментета произхождат от различни места, предимно Китай, Турция, Хонконг и Дубай. България е по-скоро транзитна дестинация за фалшификатите, които се разпространяват в други европейски страни, най-вече в Източна Европа, допълни Генова.

Посланието на инициативата „Ментетата не са на мода” е в дългосрочен план - всички губим от купуването на ментета, защото в основата им стои измамата. Не знаем какво купуваме,

40%

▶ повече фалшиви артикули са задържали митниците през миналата година в сравнение с 2009-а

колко ще издържи и било ли е тествано. Става все по-трудно да се различи фалшивото от истинското, но качеството на ментетата винаги е по-ниско.

По какво да ги познаем

Производителите на ментета често са нехайни не само към продукта си, но и към неговата опаковка. Ако опаковката цапа с боя ръцете ви, ако етикетът е размазан, а от чантата висят конци, това е менте. Генова също посъветва да се запознаем предварително с дребните детайли на продуктите - цип, подплата, шевове, защото оригиналът се познава по това.

Известните марки често се специализират в определени артикули, но производителите на ментета смело слагат чуждото лого където им падне. Например марката „501” се поставя само на джинси и ако я видите на друг вид артикул - тениска, колан, риза, очевидно те са фалшиви.

Купувайте от официални представители и доказани бутици. „Ако видите някакъв квартален бутик на малка уличка, който ви предлага маркови чанти на уникални цени, трябва да знаете, че те не са истински”, каза Генова.

Не всички марки се раз-

▶ Дребните детайли на продуктите - цип, погплата, шевове - помагат за разпознаване на фалшификатите на дизайнерските стоки. За разлика от оригинала те рядко са безупречни

СНИМКИ МАРИНА АНГЕЛОВА

„ У нас фалшивите стоки влизат основно през Турция, но са произведени освен там и в Китай, Хонконг и Дубай

пространяват из целия свят, още по-малко - не всички марки са представени в България. Така че ако сте харесали новата колекция на известен щатски дизайнер, проверете предлага ли се въобще у нас.

Генова също напомня, че сензационните намаления също са повод за съмнение. Вероятността стоките, предлагани в интернет, някой мъничък аутлет или от амбулантен търговец, да са фалшиви е голяма. Не вярвайте на версии от типа „изостанало ишлеме” или „откраднати от митниците”.

В интернет има множе-

ство упътвания как да разпознаете фалшификати на различните марки. Друг метод да се ориентирате е по снимки от официалната уебстраница или магазин на марката. Търсете предварително информация в сайта на производителя. Там ще се ориентирате за цените, за магазините, с които марката работи, за асортимента и опаковката.

Опасните ментета

Фалшивите козметични продукти може да бъдат много опасни, тъй като не е известно от какви материали са направени. При парфюмите например се спестяват съставки и се слага повече спирт, което води до алергии. В кремове пък се влагат фосфор и консерванти, а в парфюмите - кучешка и конска урина. Също така условията, в които се произвеждат фалшифицирани стоки, не отговарят на никакви санитарни и хигиенни

изисквания.

Напоследък много сайтове в интернет твърдят, че предлагат оригинални парфюми - предимно тестери. „Почти невъзможно е да хванем ментетата по сайтовете, дори и полицията се затруднява”, каза Инна Балабанова от здравната инспекция в София.

Тестерите идват без опаковка и няма как да видите етикета с дистрибутора. Ако е възможно, обадете се предварително, за да разберете дали парфюмът се продава с опаковка, посъветвах експертите. И добавиха, че когато разликата между цената в магазина и в сайта е много голяма, със сигурност имаме фалшификати.

Обикновено фалшификаторите не са много внимателни в изработката на флаконите на парфюмите, а понякога дори и материалите са съвсем различни. Ако можете да си пръснете от парфюма, проверете да-

ли консистенцията му не е твърде мазна или спиртна. На опаковката трябва да има срок на годност и целофанът трябва да е непокънат.

Проверете баркода - първите цифри обозначават откъде идва продуктът. Ако си купувате американския Donna Karan, а баркодът не е щатски, или искате Gucci, а числата не отговарят на Италия, значи парфюмът е менте. Също така, ако на опаковката пише „MADE IN CHINA”, а кодът е на друга страна, има нещо съмнително. Основните кодове по страни са:

▶ 00-09 за САЩ и Канада (CK, Donna Karan, Ralph Lauren, Estee Lauder)

▶ 300-360 за Франция (Dior, Givenchy, Chanel, Nina Ricci)

▶ 80-83 за Италия (Armani, Dolce&Gabbana, Versace, Ferragamo, Ferre)

▶ 400-440 за Германия (Escada, Boss, JOOP!).

Теогора Мусева

Как да познаем фалшификатите

Дрехи

▶ Най-добрият критерий е качеството на изработката - оригиналните продукти никога нямат изкривени шевове или стърчащи кончета.

Обувки и аксесоари

▶ Има множество критерии, по които можете да познаете едно менте. Например маратонките Adidas имат различен сериен номер в лявата и дясната обувка, т.е. ако номерът е еднакъв и на двете, значи са фалшиви.

Детски стоки

▶ Фалшифицират се главно играчки по анимационни филми. Не купувайте играчки от сергии и магазини „за 1 лев”. Артикулите там често не са тествани за безопасност. Боите не са устойчиви, някои чаркове падат лесно, възможно е да съдържат опасни вещества като олово и кадмий. Играчките трябва да имат етикет на български език с описан производител и вносител.

Парфюми и козметика

▶ Гледайте за български етикет с вносител и дистрибутор. Огледайте шишето - ментетата често са с по-лоша изработка и евтини материали. Търсете срок на годност. Оригиначните парфюми никога нямат стиропор за уплътнение - само качествен и твърд картон. Да познавате страната на произход по баркода също помага (виж текста).

▶ Един от методите да се ориентирате как изглежда оригиналът е по снимки от официалната уебстраница или магазин на марката